

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

12.05 – БКР. 2270 “С” 2023.12.14. 091 ПЗ

ВАНДЖУРИ ВІКТОРІЇ ВІКТОРІВНИ

2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

**В.о. завідувача кафедри
виробничого та інвестиційного
менеджменту**

Тетяна ВЛАСЕНКО

(підпис)

(ПІБ)

“ ” _____ 2024 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: Управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарського
підприємства**

Спеціальність 073 «Менеджмент»

(код і назва)

Освітня програма «Менеджмент»

Гарант освітньої програми

д.е.н., професор

(підпис)

Віра БУТЕНКО

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

к.е.н., доцент

(підпис)

Тетяна ЛОБУНЕЦЬ

Виконав

(підпис)

Вікторія ВАНДЖУРА

КИЇВ – 2024

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. завідувача кафедри
виробничого та інвестиційного
менеджменту**

 Тетяна ВЛАСЕНКО
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

“ ____ ” _____ 2023 р.

З А В Д А Н Н Я

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студенту

Ванджурі Вікторії Вікторівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і назва)

Освітня програма «Менеджмент»

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи **Управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарського підприємства**

затверджена наказом ректора НУБіП України від “14” грудня 2023 р № 2270 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи:

1) методичні рекомендації; 2) енциклопедичні, словникові та довідникові джерела; 3) навчальна та наукова література; 4) фахові періодичні видання; 5) матеріали державної статистики; 6) офіційні дані ПРАТ «МХП»

Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю підприємства
2. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства ПРАТ «МХП»
3. Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю

Дата видачі завдання “ ____ ” _____ 2023 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи _____ Тетяна ЛОБУНЕЦЬ
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____ Вікторія Ванджура
(підпис) (прізвище та ініціали студента)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність інвестиційної діяльності підприємства як складової відтворювального процесу.....	8
1.2. Джерела фінансування інвестицій для вітчизняних сільськогосподарських підприємств.....	14
1.3. Особливості організації управління інвестиційною діяльністю аграрного підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «МХП»	22
2.1. Характеристика діяльності ПРАТ «МХП»	22
2.2. Організаційна структура та система менеджменту на підприємстві	32
2.3. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності «МХП».....	43
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ	50
ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	50
3.1. Напрями удосконалення інвестиційного процесу в сільськогосподарських підприємствах.....	50
3.2. Можливості інвестиційного забезпечення аграрних підприємств в період воєнного стану.....	54
3.3. Стратегія довгострокового інвестування сільськогосподарських підприємств	59
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66

ВСТУП

Управління інвестиційною діяльністю є важливою складовою забезпечення стабільного розвитку та конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. В умовах сучасної економіки, що характеризується високою динамікою змін і невизначеністю, ефективне управління інвестиціями стає ще більш актуальним. Інвестиції виступають основним чинником, що впливає на відтворювальний процес, технологічне оновлення виробництва та підвищення продуктивності праці.

Актуальність дослідження. Особливо важливим є розгляд інвестиційної діяльності в аграрному секторі, оскільки сільське господарство відіграє ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни та формуванні експортного потенціалу. Вітчизняні сільськогосподарські підприємства стикаються з численними викликами, пов'язаними з обмеженістю фінансових ресурсів, нестабільністю ринкових умов та специфічними ризиками, характерними для аграрного виробництва. В умовах воєнного стану ці виклики стають ще більш суттєвими, що підкреслює необхідність удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю.

Проблему управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств розглядають у працях таких вітчизняних дослідників, як В. О. Радченко, О. А. Підлісна, М. О. Ковальчук, О. П. Романовський та Л. В. Ткаченко. Їхні дослідження охоплюють різні елементи інвестиційної діяльності, включаючи джерела фінансування, ефективність інвестицій, а також інноваційні підходи до управління інвестиціями в умовах сучасного ринку. Ці роботи є важливим теоретичним та практичним підґрунтям для аналізу та вдосконалення інвестиційної діяльності в аграрному секторі.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних засад та практичних

аспектів управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств, аналіз існуючих підходів до організації інвестиційного процесу, оцінка ефективності управління інвестиціями на прикладі конкретного підприємства та розробка рекомендацій щодо удосконалення системи інвестиційного процесу в аграрному секторі.

Для досягнення поставленої мети у роботі визначені такі основні **завдання**:

1. Визначити сутність інвестиційної діяльності підприємства як складової відтворювального процесу.
2. Проаналізувати джерела фінансування інвестицій для вітчизняних сільськогосподарських підприємств.
3. Вивчити особливості організації управління інвестиційною діяльністю аграрного підприємства.
4. Провести аналіз інвестиційної діяльності підприємства ПРАТ «МХП», включаючи характеристику діяльності, організаційну структуру та систему менеджменту.
5. Оцінити ефективність інвестиційної діяльності підприємства ПРАТ «МХП».
6. Розробити рекомендації щодо удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств з урахуванням умов воєнного стану.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств України, зокрема ПРАТ «МХП».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств.

У першому розділі роботи розглянуто теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю підприємства, зокрема, визначено сутність інвестиційної діяльності як складової відтворювального процесу, проаналізовано

джерела фінансування інвестицій для сільськогосподарських підприємств та вивчено особливості організації управління інвестиційною діяльністю в аграрному секторі.

Другий розділ присвячений аналізу інвестиційної діяльності підприємства ПРАТ «МХП», що включає характеристику його діяльності, організаційної структури та системи менеджменту, а також оцінку ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Третій розділ спрямований на розробку рекомендацій щодо удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств. Особлива увага приділена напрямам удосконалення інвестиційного процесу, можливостям інвестиційного забезпечення аграрних підприємств в умовах воєнного стану та стратегії довгострокового інвестування.

Дана дипломна робота має на меті не лише теоретичне обґрунтування управління інвестиційною діяльністю, але й надання практичних рекомендацій, що сприятимуть підвищенню ефективності інвестиційного процесу в сільськогосподарських підприємствах України.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність інвестиційної діяльності підприємства як складової відтворювального процесу

Інвестиційна діяльність підприємства - це стратегічний процес розміщення капіталу та інших ресурсів з метою отримання прибутку та забезпечення подальшого розвитку. Ця діяльність передбачає вкладення коштів у різноманітні активи, такі як машини, обладнання, нерухомість, інтелектуальна власність тощо, з метою збільшення виробничих можливостей, підвищення ефективності виробництва та отримання прибутку [21].

Інвестиційна діяльність підприємства входить у загальний відтворювальний процес, який включає в себе виробництво, розподіл та споживання ресурсів. Вона є важливою складовою підприємницької діяльності, оскільки впливає на розвиток підприємства та його конкурентоспроможність на ринку.

Місце інвестиційної діяльності в загальній системі відтворювального процесу підприємства полягає у її ролі стимулювання розвитку та модернізації. Інвестиції сприяють покращенню виробничих процесів, впровадженню нових технологій, розширенню асортименту продукції, підвищенню якості товарів та послуг, а також розширенню ринків збуту. Вони дозволяють підприємствам реалізувати свій потенціал та забезпечити стійкий розвиток в умовах конкурентної боротьби на ринку [3, с.39-44].

Інвестиційна діяльність - важлива складова стратегічного управління підприємством, спрямована на досягнення його цілей і завдань у довгостроковій перспективі.

Інвестиційна діяльність є невід'ємною складовою будь-якого підприємства,

оскільки вона визначає його здатність до стійкого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Цей процес полягає у вкладенні фінансових, матеріальних та інших ресурсів у різноманітні активи з метою забезпечення майбутнього прибутку та розвитку підприємства. Інвестиції дозволяють підприємствам розвивати свої виробничі потужності, впроваджувати нові технології та процеси, розширювати асортимент продукції та послуг, а також підвищувати якість своєї продукції [1].

Одним із ключових аспектів ролі інвестиційної діяльності є створення умов для стійкого розвитку підприємства. Інвестиції в розвиток виробничих потужностей та впровадження нових технологій дозволяють підприємствам зміцнювати своє конкурентне положення на ринку та відповідати змінюваним потребам споживачів. Крім того, інвестиції у людський капітал, такі як навчання та розвиток персоналу, сприяють підвищенню ефективності виробництва та створенню мотивованої робочої сили.

Ще однією важливим аспектом інвестиційної діяльності є забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Інвестиції в дослідження та розвиток дозволяють підприємствам інноваційно підходити до вирішення ринкових викликів та розробляти нові продукти та послуги, які відповідають потребам клієнтів. Крім того, інвестиції в рекламу, маркетинг та розвиток роздрібних мереж допомагають підприємствам розширювати свої ринки збуту та привертати увагу нових клієнтів.

Інвестиційна діяльність відіграє важливу роль у забезпеченні сталого розвитку підприємства та його конкурентоспроможності. Це стимулює інновації, покращує якість продукції та послуг, розширює ринки збуту та сприяє розвитку ефективного та конкурентоспроможного бізнесу [7].

Цілі і завдання інвестиційної діяльності підприємства включають ряд стратегічних напрямків, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Однією з головних цілей є збільшення

виробничих потужностей. Це може означати будівництво нових заводів або розширення існуючих виробничих приміщень для збільшення обсягів виробництва та задоволення зростаючого попиту на продукцію чи послуги підприємства. Модернізація виробництва також є важливим завданням інвестиційної діяльності.

Ще однією важливою метою інвестиційної діяльності є підвищення якості продукції або надання послуг. Це може включати впровадження нових виробничих технологій, підвищення стандартів якості та вдосконалення процесів контролю якості для задоволення потреб і очікувань клієнтів [4].

Важливою стратегічною метою також являється розширення ринку збуту. Інвестиції можуть бути спрямовані на відкриття нових ринків збуту, розвиток дистриб'юторських мереж і підтримку маркетингових ініціатив, спрямованих на залучення нових клієнтів і збільшення продажів.

Оптимізація виробничих процесів і мінімізація витрат є ключовими завданнями інвестиційної діяльності. Інвестиції можуть бути спрямовані на впровадження ефективних технологій і методів управління, а також автоматизацію виробничих процесів, з метою зниження витрат і підвищення продуктивності праці, що допоможе максимізувати прибуток компанії [2].

Інвестиційна діяльність компанії має багато форм і видів, включаючи різні способи використання капіталу для досягнення стратегічних цілей і забезпечення сталого розвитку. Прямі інвестиції в основний капітал є однією з найважливіших форм інвестицій компаній для придбання нового обладнання, будівництва або розширення виробничих потужностей.

Фінансові інвестиції також є важливою формою інвестиційної діяльності, коли компанії інвестують у цінні папери, акції, облігації та інші фінансові інструменти з метою отримання вигоди від їх підвищення або виплати дивідендів.

Інвестиції в ресурси включають інвестиції у виробничі ресурси, технології та людський капітал для вдосконалення виробничих процесів і забезпечення

сталого розвитку компаній. Це може включати навчання та розвиток персоналу, впровадження нових технологій та інновацій, а також більш ефективно використання ресурсів для зменшення витрат та покращення якості продуктів або послуг.

Всі ці форми і типи інвестицій мають свої особливості та переваги і можуть використовуватися організацією в залежності від стратегічних цілей, фінансових можливостей і кон'юнктури ринку. Вони сприяють розвитку та модернізації компанії, зміцнюють її позиції на ринку та сприяють успіху в сучасному економічному середовищі [5, с.406].

Етапи інвестиційного процесу:

- а) аналіз можливостей та потреб в інвестуванні;
- б) вибір оптимальних інвестиційних проектів;
- в) фінансування інвестиційних проектів;
- г) реалізація проектів та контроль за їхнім виконанням.

Початковий етап включає аналіз інвестиційних можливостей і потреб. На цьому етапі компанія проводить детальне вивчення ринку та внутрішніх потреб, визначає стратегічні цілі та пріоритетні напрямки розвитку.

Після аналізу можливостей настає фаза вибору оптимальних інвестиційних проектів. Компанія відбирає проекти, які найбільше відповідають стратегічним цілям і мають найбільший потенціал для успішної реалізації.

На етапі фінансування інвестиційних проектів, компанія надає ресурси, необхідні для завершення проекту. Це може передбачати залучення капіталу з різних джерел, наприклад власних коштів, банківських кредитів, інвестиційних фондів тощо.

Після отримання фінансування наступним кроком є реалізація проектів і контроль за їхнім виконанням. Компанія відповідає за виконання інвестиційних проектів, таких як будівництво та закупівля обладнання та інших необхідних дій. Крім того, вона контролює витрати, терміни та якість робіт.

Оцінка ефективності інвестицій є останнім етапом, коли компанія оцінює результати інвестиційних проектів і те, як вони вплинули на фінансовий стан і діяльність компанії в цілому. Це дозволяє робити висновки про те, наскільки досягнуто цілей, і прийняти необхідні зміни для майбутніх інвестиційних рішень [18].

Комплексний підхід до управління інвестиційним процесом компанії складається з таких етапів, які гарантують оптимальне використання ресурсів для досягнення її стратегічних цілей.

Інвестиційна ефективність може бути зумовлена такими факторами, як:

- а) політичні, економічні, соціальні та технологічні чинники;
- б) рівень ризику та нестабільності на ринку;
- в) конкурентні переваги підприємства.

Для прийняття розумних рішень та досягнення позитивних результатів у сфері інвестиційної діяльності важливо враховувати ці елементи.

Оцінка ефективності інвестиційних проектів є ключовим етапом процесу прийняття рішень щодо управління капіталом компанії. Для цього використовуються різні підходи, які допомагають визначити ризики та потенційний прибуток кожного проекту [3, с.39-44].

Чиста поточна вартість (NPV) - це один із основних методів, який вимірює чистий дисконтований прибуток, отриманий від інвестування в проект. Збільшення прибутковості проекту залежить від його значення NPV.

Внутрішня норма прибутку (IRR) - це додатковий метод, який визначає облікову ставку, при якій чиста поточна вартість проекту дорівнює нулю. Вище значення IRR є ознакою більшої прибутковості проекту.

Використовується індекс прибутковості (PI), який визначає співвідношення між величиною інвестицій і чистим прибутком. Проект має прибутковість, якщо значення PI перевищує одиницю.

Відповідно, методами оцінки можуть бути порівняльний аналіз,

амортизаційні методи, аналіз часу окупності тощо. Вибір методу залежить від типу проекту, складності та особливостей ринку. Комплексне використання цих методів дозволяє дати об'єктивну оцінку ефективності інвестиційних проектів і приймати обґрунтовані рішення щодо їх реалізації [6, с.184].

Управління ризиками в інвестиційній діяльності підприємства є важливим аспектом, який гарантує, що інвестиційний проект буде стабільний та успішний. Економічні та фінансові зміни, соціальна та політична нестабільність, технічні проблеми або непередбачувані події - це лише деякі з джерел ризиків.

Методи зменшення ризиків включають ретельний аналіз та оцінку ризиків перед прийняттям рішення щодо інвестування. Це може включати в себе проведення SWOT-аналізу для визначення сильних та слабких сторін підприємства, а також можливостей та загроз на ринку. Додатково, важливо враховувати історичні дані та тренди, щоб прогнозувати можливі ризики та їхні наслідки.

Ще одним методом зменшення ризиків є диверсифікація портфелю інвестицій. Розподілення інвестицій між різними активами або галузями може допомогти зменшити загальний ризик та забезпечити більш стабільний дохід. Важливо ретельно оцінювати партнерів та контрагентів, з якими планується співпраця, щоб уникнути можливих проблем у майбутньому.

Також ефективним методом зменшення ризиків є створення резервних фондів або страхових покриттів для захисту від непередбачуваних подій. Це дозволяє підприємству зберегти фінансову стабільність та знизити вплив негативних подій на його діяльність [19].

Ефективне управління ризиками в інвестиційній діяльності підприємства допомагає забезпечити стабільність та успішність його інвестиційних проектів, зменшити можливі збитки та максимізувати прибуток.

Інвестиційна діяльність має значний вплив на фінансовий стан підприємства та його привабливість для потенційних інвесторів. Правильно сплановані та

ефективно реалізовані інвестиційні проекти можуть позитивно вплинути на фінансові показники підприємства, збільшуючи його активи, оборотний капітал та прибутковість. Зокрема, інвестиції в розвиток виробничих потужностей, модернізацію обладнання та технологій, а також у покращення якості продукції можуть призвести до збільшення обсягів виробництва, підвищення рівня конкурентоспроможності та розширення ринків збуту.

Посилення фінансового стану підприємства через інвестиційну діяльність робить його більш привабливим для потенційних інвесторів. Збільшення активів та доходів, підвищення рентабельності та стійкість бізнесу можуть залучити нові інвестиції, а також підвищити ціну акцій на фондовому ринку. Потенційні інвестори шукають підприємства з перспективними інвестиційними можливостями, які демонструють стабільний фінансовий ріст та високий рівень довіри серед ринкових учасників. Ефективна інвестиційна діяльність може значно покращити інвестиційну привабливість підприємства та сприяти його подальшому розвитку [20].

1.2. Джерела фінансування інвестицій для вітчизняних сільськогосподарських підприємств

Агробізнеси мають доступ до різноманітних джерел фінансування своєї інвестиційної діяльності. Одним із основних джерел фінансування є власні ресурси, які можна залучити шляхом накопичення прибутку, продажу активів, зниження собівартості продукції тощо. Крім того, агропідприємства можуть отримати фінансування від банків у вигляді кредитів та позик, які можуть бути спрямовані на придбання нової техніки, розширення інфраструктури та модернізацію виробничих процесів. Крім того, існують програми фінансування, які надають гранти та субсидії сільськогосподарським підприємствам для

розвитку інноваційних проектів, впровадження екологічно чистих технологій або підтримки дрібних сільськогосподарських виробників. Програми державної підтримки сільського господарства також можуть передбачати особливі умови фінансування інвестиційних проектів для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності галузі [7].

Рис. 1.1 Джерела фінансування сільського господарства

Джерело: [17]

Агробізнес може отримувати фінансування з бюджетних джерел, таких як державні програми та гранти, спеціально спрямовані на аграрний сектор. Ці програми можуть забезпечити фінансову підтримку для закупівлі сучасного обладнання, впровадження передових технологій або розширення інфраструктури для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності галузі. Уряди можуть надавати спеціальні бюджети для розвитку сільського господарства, які можуть бути спрямовані на підтримку малих і середніх ферм, стимулювання інноваційних проектів або підвищення якості продукції. Ці бюджетні джерела фінансування значно полегшують доступ сільськогосподарських підприємств до ресурсів, необхідних для розвитку та модернізації промислової

конкурентоспроможності.

Агробізнес також може отримати фінансування через кредитні джерела. Комерційні банки, які спеціалізуються на кредитуванні сільського господарства, можуть надавати суб'єктам господарювання кредити на придбання обладнання, закупівлю насіння та надання обігових коштів. Місцеві організації, такі як кредитні спілки та кооперативи, можуть надавати фінансову підтримку своїм членам у формі мікрокредитів і фінансових послуг.

Існують також торгові асоціації, які спеціалізуються на фінансовій підтримці сільського господарства та надають позики та інші фінансові послуги фермерам. Ці кредитні джерела допомагають забезпечити необхідні фінансові ресурси для розвитку та виробництва сільськогосподарської продукції.

Може отримати фінансування з інвестиційних джерел. Приватні інвестори, зацікавлені у розвитку сільського господарства, можуть інвестувати в цю галузь та надавати фінансову підтримку на різних етапах виробництва та розвитку сільськогосподарських підприємств. Інвестиційні фонди, що спеціалізуються на аграрному секторі, також можуть надавати фінансову підтримку сільськогосподарським підприємствам шляхом інвестування в їхні проекти та розробки. Ці джерела інвестицій можуть забезпечити значне фінансування розвитку сільського господарства, сприяти впровадженню сучасних технологій, підвищити продуктивність і конкурентоспроможність галузі.

Субсидії та гранти є важливими джерелами фінансування сільськогосподарської діяльності. Національні та міжнародні програми підтримки аграрного сектору передбачають субсидії, спрямовані на компенсацію витрат на закупівлю сільськогосподарської продукції, розвиток інфраструктури, впровадження сучасних технологій та сприяння покращенню якості продукції. Програми субсидій також відіграють важливу роль у фінансуванні аграрного бізнесу, надаючи фінансову підтримку реалізації інноваційних проектів, особливо у сферах використання сучасних технологій, підвищення ефективності

виробництва, розвитку інфраструктури та посилення конкурентоспроможності. Для агробізнесу ці програми є не лише джерелом фінансування, а й важливим інструментом забезпечення сталого розвитку та підтримки галузі [17].

Важливим альтернативним джерелом фінансування аграрного бізнесу є лізинг та оренда техніки. Лізингові компанії спеціалізуються на наданні аграрному сектору можливості використовувати необхідне обладнання та техніку за фіксованою ставкою, що дозволяє компаніям уникнути значних витрат на придбання техніки за власні кошти. Це особливо актуально для малих і середніх підприємств, що дозволяє їм збільшити доступність необхідного обладнання без значних витрат на придбання. Лізингові угоди є більш гнучкими щодо умов оплати, що дозволяє підприємствам легше керувати потоками коштів та використовувати обладнання відповідно до своїх потреб. Тому лізинг і оренда обладнання стала важливою стратегією фінансування для підтримки розвитку та модернізації сільськогосподарської діяльності.

Іноземні інвестиції в українське сільське господарство важливі для розвитку промисловості та як джерело фінансування. Іноземні компанії можуть бути зацікавлені в інвестуванні в українське сільське господарство через сприятливі умови, такі як наявність родючих земель, великий потенціал для розвитку сільського господарства та привабливі ринкові умови. Географічна перевага України та відносно низька вартість робочої сили роблять її привабливою для іноземних інвесторів. Іноземні інвестиції можуть бути спрямовані на розвиток сільськогосподарської інфраструктури, впровадження сучасних технологій і підвищення продуктивності сільського господарства. Це сприятиме не тільки розвитку аграрного бізнесу, а й економічному зростанню країни в цілому [16, с.49-51].

Агробізнес також може використовувати інші джерела фінансування для розвитку. Власні кошти та прибуток сільськогосподарських підприємств можна інвестувати в розширення виробничих потужностей, модернізацію обладнання та

підвищення ефективності виробництва. Фінансові інновації, такі як краудфандинг та ІСО (первинні публічні пропозиції), можуть забезпечити додаткові джерела фінансування для розвитку сільського господарства. Краудфандинг дозволяє залучати кошти від окремих інвесторів або груп для реалізації конкретного проекту, тоді як ІСО використовує технологію блокчейн для збору коштів шляхом продажу криптовалют, пов'язаних з вашим проектом. Ці фінансові інструменти є важливим додатковим ресурсом для розвитку сільського господарства, сприяючи впровадженню інновацій та підвищенню конкурентоспроможності аграрного сектору [17].

1.3. Особливості організації управління інвестиційною діяльністю аграрного підприємства

Структура управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств включає організаційну структуру відділу інвестиційного менеджменту, що забезпечує ефективне управління та координацію інвестиційного процесу. У цій структурі завдання та відповідальність розподіляються між різними сферами, щоб забезпечити оптимальне використання ресурсів і досягнення поставлених цілей. Запроваджено механізми звітності та контролю за реалізацією інвестиційних проектів, що забезпечують моніторинг ходу проектів, своєчасне виявлення та вирішення проблем, оцінку ефективності витрачених інвестиційних коштів. Така структура сприяє систематизації та управлінню інвестиційною діяльністю компанії, що важливо для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності компанії [18].

Процес інвестиційного планування є важливим етапом стратегічного управління інвестиційною діяльністю компанії. Це включає наступні кроки:

- Аналіз потреб підприємства у розвитку та модернізації. На цьому етапі проводиться детальний аналіз поточного стану компанії та визначається

необхідність розвитку, модернізації та оновлення обладнання, технологій та інфраструктури. Враховуються як внутрішні, так і зовнішні фактори, які можуть вплинути на розвиток компанії.

- Визначення стратегічних цілей та пріоритетів у вкладеннях. На цьому етапі визначаються стратегічні завдання компанії щодо інвестиційної діяльності. Це може включати розширення виробничих потужностей, підвищення ефективності виробництва та впровадження новітніх технологій. Інвестиційні пріоритети визначаються з урахуванням стратегічних цілей і очікуваного впливу на діяльність компанії.

- Розробка короткострокових і довгострокових інвестиційних планів. На завершальному етапі створюється конкретний інвестиційний план, який включає заплановані інвестиційні проекти, їх кількість, терміни реалізації та необхідні ресурси. Цей план може бути створений на короткий термін (зазвичай один рік) і на довгостроковий період (кілька років) і дозволяє компаніям систематично реалізовувати свої стратегічні цілі та забезпечувати стійке зростання [26, с.14-21].

Процес відбору інвестиційних проектів є важливим етапом стратегічного управління інвестиційною діяльністю компанії. Цей процес починається з ретельної оцінки інвестиційної привабливості кожного потенційного проекту. Це включає аналіз фінансових показників, таких як чиста поточна вартість NPV, внутрішня норма прибутку IRR та індекс прибутковості PI, а також оцінку ризиків та можливостей.

Для кожного проекту проводиться аналіз ризиків, пов'язаних з його реалізацією, включаючи фінансові, технічні та ринкові ризики. Цей аналіз дозволяє визначити потенційні загрози та зрозуміти, як вони впливають на результат вашого проекту. Після оцінки інвестиційної привабливості та аналізу ризиків вибирається найбільш відповідний варіант інвестування, який найбільше відповідає стратегічним цілям і ресурсним можливостям компанії. Такий підхід допомагає забезпечити ефективний розподіл інвестиційних ресурсів і досягнення

довгострокових корпоративних цілей [4].

Фінансування інвестиційного проекту - складний процес, який вимагає ретельного планування та пошуку найкращих джерел фінансування. На початковому етапі аналізуються різні джерела фінансування, в тому числі: позики комерційних банків, отримання інвестиційних коштів, доступ до грантів і субсидій тощо [6].

Після вибору найбільш прийняттого джерела фінансування буде створено фінансовий план і бюджет інвестиційного проекту. Це включає уточнення вимог до фінансування, визначення сум і умов інвестування, а також розподіл коштів на різні елементи проекту.

Потім активно шукаємо фінансову підтримку через переговори з різними фінансовими установами та потенційними інвесторами. Метою цих переговорів є узгодження умов позики, встановлення відсоткової ставки, умов погашення та інших умов, що впливають на реалізацію інвестиційного проекту. Такий підхід допомагає забезпечити фінансові ресурси, необхідні для успішної реалізації проектів і досягнення стратегічних цілей компанії.

Реалізація інвестиційного проекту – важливий етап, на якому необхідно виконати всі плани та врахувати найважливіші аспекти проекту. Основним завданням на цьому етапі є організація реалізації інвестиційного проекту за ретельно розробленим планом. Це включає в себе управління ресурсами, персоналом, технічним обладнанням та іншими аспектами, необхідними для успіху проекту [17].

Важливим аспектом є координація роботи між різними напрямками всередині компанії та зовнішніми підрядними організаціями. Важливо забезпечити взаємодію між різними структурними підрозділами підприємства та налагодити комунікацію з субпідрядниками та постачальниками послуг.

При реалізації інвестиційних проектів також необхідно постійно контролювати дотримання термінів і бюджетів. Це включає моніторинг витрат,

розклад зустрічей, вирішення потенційних проблем і забезпечення виконання проекту вчасно. Організація ефективного управління може уникнути затримок і перевитрати бюджету та забезпечити успішне завершення капітальних проектів.

Після завершення реалізації інвестиційного проекту проводиться оцінка його результатів та аналіз ефективності. Це важливий етап, який дозволяє визначити, наскільки досягнуто поставлених цілей, і зробити висновки для подальшого вдосконалення інвестиційної стратегії компанії [19].

Перш за все порівнюються фактичні результати з плановими показниками. Оцінюється, наскільки проект було реалізовано відповідно до заздалегідь визначених цілей, графіку та бюджету.

Далі проводиться фінансовий аналіз, який включає оцінку ефективності інвестиційних проектів за різними методами, такими як чиста поточна вартість (NPV), внутрішня норма прибутку (IRR), індекс прибутковості (PI) та інші показники. Цей аналіз допомагає визначити, чи є інвестиція прибутковою та чи досягнуто очікуваних результатів.

На основі отриманих результатів надаються рекомендації щодо подальших кроків у розробці інвестиційної стратегії компанії. Це може включати коригування стратегічних цілей, вибір нових інвестиційних проектів та вдосконалення управління інвестиційною діяльністю. Такий аналіз допомагає компаніям отримати досвід і підвищити ефективність майбутніх інвестицій [24, с.167-172].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «МХП»

2.1. Характеристика діяльності ПРАТ «МХП»

У 1998 році Юрій Косюк заснував компанію "Миронівський хлібопродукт" (МХП), розпочавши будівництво першого елеватора в смт. Миронівка, Київська область. Цей крок відкрив шлях до становлення ПРАТ «МХП» як світового лідера у сфері агропромислового комплексу.

Вихід на ринок курячого м'яса під торговою маркою "Наша Ряба" у 2000 році дозволив ПРАТ «МХП» зайняти місце свого серед провідних гравців галузі завдяки високій якості та доступній ціні. Запуск першого м'ясопереробного заводу у 2003 році в м. Києві значно розширив асортимент продукції, дозволяючи компанії самостійно переробляти вирощене м'ясо та випускати широкий спектр м'ясопродуктів.

У 2006 році ПРАТ «МХП» успішно провела первинне публічне розміщення акцій на Лондонській фондовій біржі, визнанням світової спільноти її успіхів та перспектив. Наступні роки були відзначені розширенням бізнесу, будівництвом комбікормового заводу, виходом на ринок свинини та індички, а також запуском виробництва яєць та рослинного м'яса.

У 2019 році ПРАТ «МХП» вийшов на ринок Європейського Союзу, відкривши нові можливості для експорту та розширення географії продажів. Протест 2022 став випробуванням через вторгнення Росії в Україну, що змусило компанію припинити діяльність на тимчасово окупованих територіях та зазнати значних збитків.

Незважаючи на це, у 2023 році ПРАТ «МХП» інвестує в розвиток агропереробки на західній Україні, будуючи нові заводи та елеватори, щоб створити нові робочі місця та підтримати економіку регіону. Ці кроки

підтверджують стійкість, інноваційність та прогрес ПРАТ «МХП» до досягнення найвищих стандартів у вашій галузі [8].

У таблиці 2.1 коротко розписано історію створення та розвитку ПРАТ «МХП».

Таблиця 2.1

Історія створення і розвитку ПРАТ «МХП»

Рік	Подія
1998	Заснування компанії "Миронівський хлібопродукт" (МХП)
1999	Будівництво першого елеватора
2000	Вихід на ринок курячого м'яса під ТМ "Наша Ряба"
2003	Запуск першого м'ясопереробного заводу
2006	ІРО на Лондонській фондовій біржі
2008	Будівництво першого комбікормового заводу
2010	Вихід на ринок свинини під ТМ "М'ясна Якість"
2013	Запуск першого заводу з виробництва індички
2016	Будівництво першого заводу з виробництва яєць
2019	Вихід на ринок Європейського Союзу
2020	Запуск першого заводу з виробництва рослинного м'яса
2021	МХП стає найбільшим виробником курячого м'яса в Європі
2022	Зупинка роботи на тимчасово окупованих територіях України
2023	Інвестування в розвиток агропереробки на західній Україні

Джерело:[8]

ПРАТ «МХП» – це не просто виробник м'яса, це потужний агропромисловий холдинг, який веде активну діяльність у кількох ключових напрямках.

- Виробництво та експорт курячого м'яса. ПРАТ «МХП» – лідер ринку українського курячого м'яса, який контролює 60% ринку та експортує 86% продукції. Компанія володіє трьома потужними чисельними заводами: Миронівська птахофабрика (найбільша в Україні), Вінницька птахофабрика та Оріль-Лідер. Якість продукції компанії відповідає найсуворішим міжнародним стандартам, що робить її популярною на світовому ринку.

- Виробництво яєць. Компанія володіє підприємствами з виробництва яєць,

що забезпечують український ринок свіжими та якісними яйцями. Яйця від компанії – це не лише смачний, але й корисний продукт, багатий на живильні речовини.

- Виробництво зернових культур. ПРАТ «МХП» – один із найбільших виробників зернових культур в Україні. Компанія володіє власними полями та елеваторами, що дає їй можливість контролювати весь процес виробництва та зберігання зерна. Зерно компанія використовує як для виробництва власної продукції, так і для експорту на світовий ринок.

- Виробництво олії. Холдинг володіє власними олійними заводами, які виробляють соняшникову олію та інші рослинні олії. Олія «МХП» – це високоякісний продукт, який використовується попитом як в Україні, так і за кордоном.

- Інші напрямки діяльності. крім вищезазначених напрямків, холдинг також займається виробництвом свинини, індиків, м'ясних продуктів, кормів, а також інвестує в розвиток інноваційних проектів [15].

ПРАТ «МХП» – це динамічно розвиваюча компанія, яка володіє вражаючими досягненнями та постійно вдосконалюється, розширюючи спектр своїх напрямків діяльності. Завдяки новітній роботі, високій якості продукції та інноваційному підходу, компанія завоювала довіру споживачів як в Україні, так і за кордоном. Її успіх базується не тільки на виробництві якісної продукції, але й на відповідному підході до ведення бізнесу, з огляду на екологічні та соціальні аспекти, що робить її популярною серед споживачів та інвесторів [8].

Нижче у таблиці 2.2 висвітлено структуру доходів підприємства за її видами діяльності.

Таблиця 2.2

Структура доходів за видами діяльності в мільйонах доларів США за 2022

та 2023 роки

Сегмент	2023	2022	Зміна
---------	------	------	-------

Сегмент м'яса птиці та пов'язаних операцій			
М'ясо птиці	1402	1328	+5,6 %
Перероблене м'ясо	111	93	+19,3 %
Інші продажі, пов'язані з птицею	130	104	+ 20,4 %
Сегмент рослинних олій			
Рослинна олія	565	448	+26,1 %
Продукти, пов'язані з олією	41	16	+156,25 %
Сегмент сільськогосподарських операцій			
Зернові	186	157	+18,5 %
Інші сільськогосподарські продажі	41	32	+28,1 %
Європейський операційний сегмент			
М'ясо птиці	316	266	+18,8 %
Перероблене м'ясо	164	141	+16,3 %
Інші сільськогосподарські продажі	65	57	+14,0 %

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності «МХП»

Станом на травень 2024 року ПРАТ «МХП» має значний акціонерний капітал, складений із загальної кількості акцій у розмірі 1 122 449 580 штук, з номінальною вартістю однієї акції у розмірі 0,10 гривні. Це призводить до формування загальноринкової капіталізації близько 3,5 мільярда доларів США. Однак найбільш значний пакет акцій належить Юрію Косюку, який контролює 71,2% акцій компанії, що створює його мажоритарним власником. Решта 28,8% акцій перебуває у власності інших інвесторів [11].

Крім того, ключовими фігурами управління компанія є:

Юрій Косюк, що виступає як Голова правління та генеральний директор. Він є ключовим стратегічним лідером, відповідає загальній стратегії компанії та її розвитку.

Ігор Смілянський обіймає посаду виконавчого віце-президента. Він відповідає оперативному управлінню бізнесом та реалізації стратегічних цілей

компанії.

Олег Костюк займає посаду директора з корпоративних комунікацій і відповідає за взаємодію з громадськістю, стосунки з інвесторами та зв'язки з громадськістю.

Сергій Кравчук обіймає посаду директора з операційної діяльності та відповідає за ефективне управління виробничим процесом та ланцюгом постачання.

Юрій Косюк-молодший виступає в якості директора з розвитку бізнесу та залучається до пошуку нових стратегій для розвитку компанії та реалізації інноваційних проектів.

Ці ключові посадовці спільно з командою фахівців ведуть «МХП» до подальшого розвитку та успіху на ринку [15].

Кругова діаграма, що представлена на Рис. 2.1 порівнює кількість акцій компанії, якими володіють Юрій Косюк та інші інвестори.

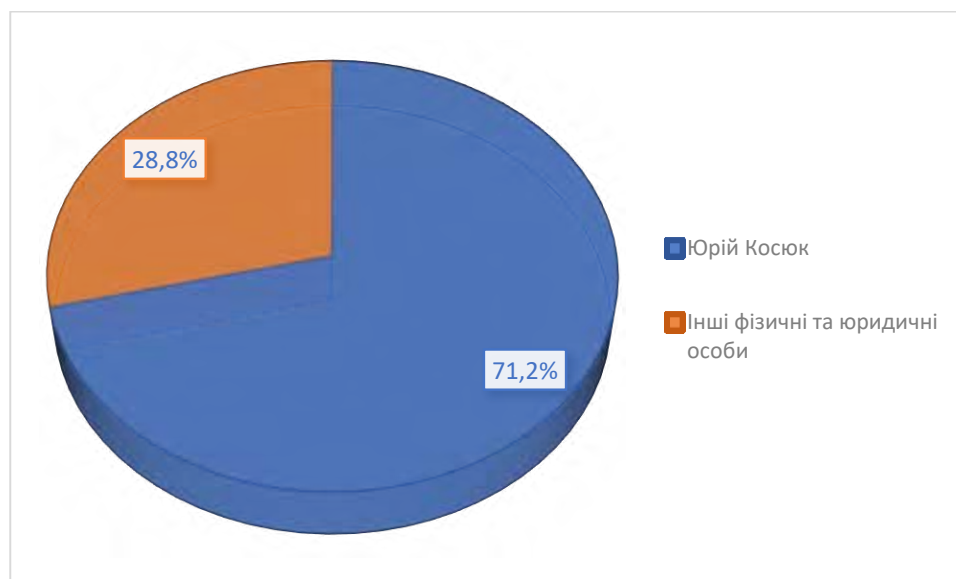

Рис. 2.1. Розподіл акцій «МХП»

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності «МХП»

ПРАТ «МХП» відзначається не лише своєю величезною продуктивністю та ефективністю, але й фінансовою стабільністю та ростом.

З метою кращого розуміння фінансового стану та динаміки розвитку

компанії, у таблиці 2.3 представлені основні фінансові показники компанії за 2023 рік відповідно до попереднього року.

Таблиця 2.3

Фінансові показники ПРАТ «МХП» за 2020 – 2023 роки

Показник	2020	2021	2022	2023	Зміна 2023 р. до 2020 р.
Експортна виручка, \$ млрд	1,265	1,911	1,6	1,8	+38%
Операційний прибуток, \$ млн	201	504	339	339	+70%
Чистий прибуток, \$ млн	-133	393	-231	142	+111%
Скоригований показник ЕВІТДА (за вирахованням МСФЗ 16), \$ млн	305	709	384	445	+46%
Обсяг виробництва м'яса птиці в Україні, тис. т	662	728	697	719	+9%
Експорт м'яса птиці з України, тис. т	333	382	368	397	+19%

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності «МХП»

Дана таблиця відображає вражаюче зростання в багатьох аспектах діяльності компанії.

Протягом цього чотирирічного періоду ПРАТ «МХП» відзначився значним зростанням ключових фінансових показників, що демонструє його стабільність та зростання потенціалу в агропромисловому секторі.

За чотирирічний період експортна виручка компаній зросла на 38%, а операційний прибуток – навіть на 70%. Ці вражаючі цифри свідчать про успішне вдосконалення управління виробничими та торговельними процесами компаній, а також про успішне впровадження стратегії розвитку на міжнародних ринках.

Чистий прибуток ПРАТ «МХП» за цей період збільшився на 111%, а скоригований показник ЕВІТДА – на 46%. Це ефективно про ефективне фінансове управління та підтверджує фінансову стійкість компанії, яка здатна до зростання та забезпечення стабільності в умовах конкурентного середовища.

За аналізом періоду виробництва м'яса птиці в Україні відзначено зростання на 9%, тоді як експорт цього продукту збільшився на 19%. тренд торгів про цей

активний розвиток виробництва та зростання популярності продукції ПРАТ «МХП» як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Таке підвищення підтримує лідерську позицію компанії в галузі та прогрес про успішну стратегію розвитку. Цей позитивний розвиток також свідчить про ефективне управління та здатність компанії адаптуватися до змін на цьому ринку [11].

Загальний аналіз показує, що ПРАТ «МХП» успішно додає своє фінансове підґрунтя та розширює свою діяльність як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Це підтверджується стабільністю та перспективами розвитку компанії в майбутньому. Чудові досягнення у фінансовій сфері та розвитку бізнесу роблять холдинг визнаним лідером у сфері агропромислового виробництва як в Україні, так і за її межами. Потужність та стійкість компанії відображаються не лише в числах, але й у рішучості компанії розвиваються та вдосконалюються в умовах постійного зміни ринкового середовища.

У таблиці 2.4 представлений звіт про фінансовий стан.

Таблиця 2.4

Звіт про фінансовий стан та рентабельність ПРАТ «МХП» за 2023 рік

Показник	Значення	Висновок
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,57	Задовільний
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,39	Задовільний
Коефіцієнт грошової ліквідності	1,36	Незадовільний
Чиста рентабельність	0,079	Задовільний
Рентабельність активів	0,096	Задовільний

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності «МХП»

ПРАТ «МХП» демонструє задовільні показники ліквідності, що проблеми про його здатність вчасно погашати поточні зобов'язання. Коефіцієнт поточної ліквідності на рівнях 2,57 перевищує рекомендоване значення 2,0, що містить про наявність достатньої кількості оборотних активів для забезпечення поточних зобов'язань. Крім того, коефіцієнт швидкої ліквідності, що становить 1,39, також включає рекомендоване значення 1,0, вказуючи на наявність достатньої кількості

ліквідних активів для швидкого погашення зобов'язань. Коефіцієнт грошової ліквідності на рівнях 1,36.

У сфері рентабельності ПРАТ «МХП» має також задовільні показники. Чиста рентабельність на рівнях 0,079 перевищує середній показник для галузі, що свідчить про більшу ефективність компанії порівняно з конкурентами. Рентабельність активів на рівні 0,096 також вища за середній показник для галузі, що підтверджує ефективне використання активів компанії для генерації прибутку.

ПРАТ «МХП» знаходиться в задовільному фінансовому стані, маючи достатні ресурси для погашення поточних зобов'язань та ефективного використання своїх активів та капіталу для отримання прибутку.

Підприємство є лідером у виробництві курячого м'яса в Україні, де вона контролює близько 60% ринку. Щодо експорту курячого м'яса, ПРАТ «МХП» повідомляє як один із найбільших гравців у частці ринку світу близько 3%, що показує її значний внесок у глобальну торгівлю курятини.

У сегменті виробництва яєць, ПРАТ «МХП» також має значний вплив, забезпечуючи близько 25% ринку в Україні. Компанія володіє п'ятьма птахофабриками та активно розвиває власні бренди, такі як «Ясенвіт» та «Ферма», що підтримує її позицію на ринку. У сегменті виробництва зернових культур ПРАТ МХП є однією з провідних гравців, з часткою ринку близько 10%. Ваша значна власність землі, перевищуючи 1 мільйон гектарів, дозволяє їй забезпечити стабільне постачання зерна та ефективно працювати на міжнародних ринках.

Хоча компанія також присутня в інших сегментах харчової промисловості, таких як виробництво свинини, молока, м'яса індички та олії, її частка в цих сегментах менше збільшується з курячим м'ясом та яйцями. Таке розмаїття продукції про різноманітність бізнесу холдинг та його стратегічна спрямованість на різні сегменти харчової промисловості [8].

Нижче Рис. 2.2 відображає частку ринку МХП в ключових сегментах.

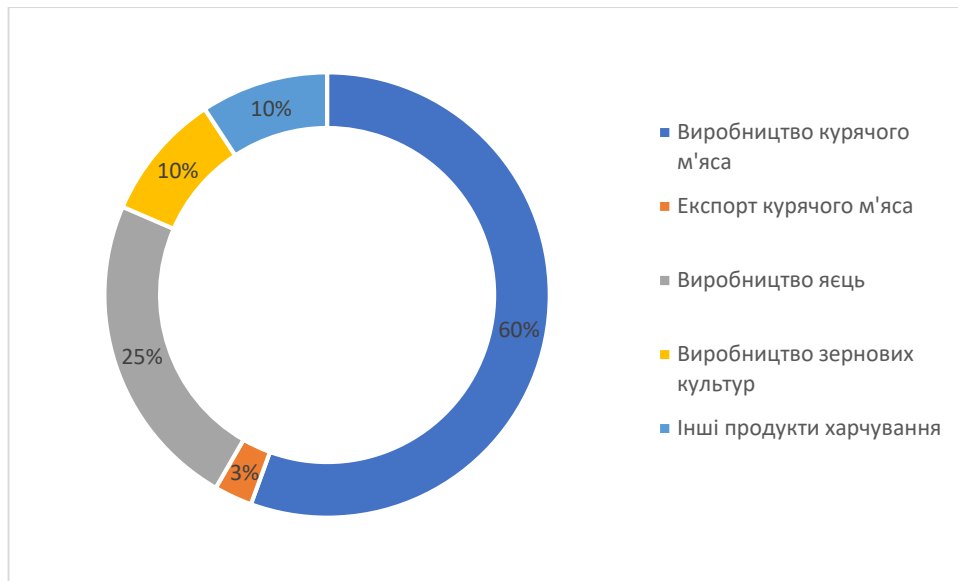

Рис. 1.2 Частка ринку «МХП»

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності ПРАТ «МХП»

Головними конкурентами ПРАТ «МХП» є компанії, такі як ТОВ "Агрофірма Лан" з часткою 15,7%, ТОВ «ПК Нова» з 7,1%, ПРАТ «АПК-Інвест» з 5,9%, ТОВ «Агро – промислова корпорація Дніпровська» з 5,7% та ТОВ «Агро - Овен» з 5,6%.

Крім цих основних гравців, на ринку також присутні інші менші компанії, які активно намагаються зміцнити свої позиції. Постійні інновації, підвищення ефективності виробництва та розширення асортименту продукції є ключовими факторами успіху у цій галузі, де конкурентна боротьба залишається високою. Конкурентна боротьба в секторі агропромислового виробництва розвивається інтенсивно, з великою кількістю учасників, які постійно змагаються за своє місце на ринку. [10].

На Рис. 1.3 показано найбільших виробників м'яса та птиці в Україні.

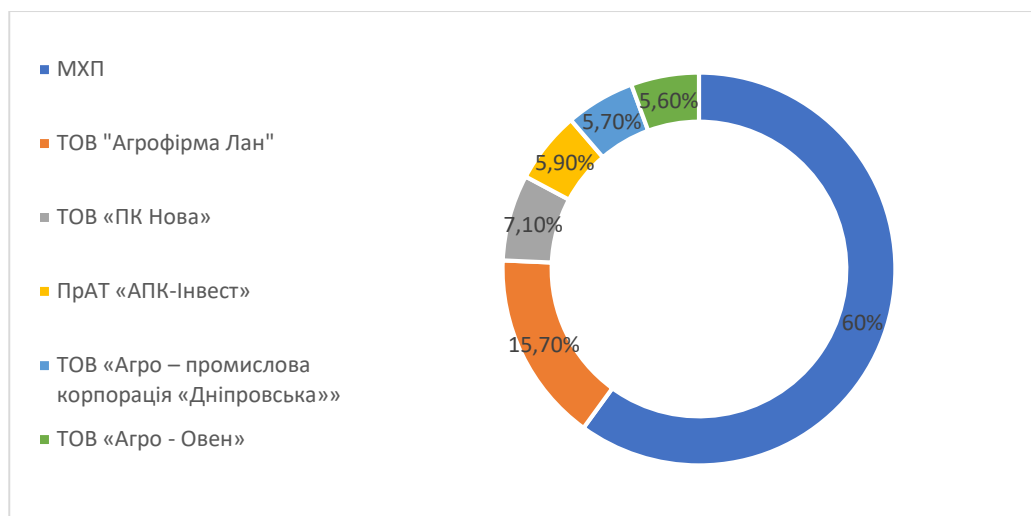

Рис. 1.3 Лідери ринку українського м'яса та птиці

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності «МХП»

Для оцінки стратегічного положення ПРАТ «МХП» проведено SWOT-аналіз який показаний у таблиці 2.5. Аналіз допомагає виявити її сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, з якими вона зіштовхується на ринку. Цей аналіз допомагає краще зрозуміти стратегічне положення компанії та визначити можливі шляхи подальшого розвитку. Цей інструмент аналізу важливий для формулювання ефективних стратегій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та стійкості компанії в умовах сучасного ринкового середовища.

Таблиця 2.5

Оцінка стратегічного положення «МХП»: SWOT-аналіз

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Лідер в Україні з виробництва курячого м'яса та яєць. (Частка ринку: куряче м'ясо - близько 60%, яйця - близько 25%).</p> <p>Вертикально інтегрована структура бізнесу.</p> <p>Сильні бренди, включаючи «Наша Ряба», «Ясенвіт» та «Ферма».</p> <p>Значний обсяг земельних ресурсів (понад 1 мільйон гектарів).</p> <p>Досвідний експортер у понад 80 країн світу.</p>	<p>Велика залежність від експорту.</p> <p>Високе боргове навантаження.</p> <p>Залежність від курсів валют.</p> <p>Негативний вплив війни на діяльність компанії.</p>

Можливості	Загрози
Зростання світового попиту на м'ясо та яйця. Збільшення попиту на органічні продукти. Розширення до нових ринків, таких як країни Азії та Африки. Впровадження новітніх технологій для підвищення продуктивності. Відновлення української економіки.	Зміна ціна на зерно. Виникнення епідемій серед птиці. Зростання конкуренції на ринку. Погіршення геополітичної ситуації. Зміна державної політики.

Джерело: [8]

SWOT-аналіз компанії відображає його ключові переваги, такі як лідерство на ринку вертикальної інтеграції та забезпечують контроль над виробництвом. Однак компанія також стикається з викликами, такими як залежність від експорту та боргова навантаження. Прогноз на це, можливості для розвитку включають зростання світового попиту та впровадження нових технологій. Однак загрози, такі як зміна ціни на зерно та геополітична нестабільність, потребують уваги та обережного планування.

2.2 Організаційна структура та система менеджменту на підприємстві

Організаційна структура компанії є ключовим аспектом успішного функціонування та розвитку компанії. Вона складається з ряду основних органів управління та функціональних підрозділів, кожен з яких створює свою важливу роль у виконанні стратегічних цілей та завдань компанії.

Загальна організаційна структура ПРАТ «МХП» складається з кількох ключових елементів, які сприяють ефективному управлінню та координації діяльності компанії. На найвищому рівні розташовується Рада директорів, що складається з незалежних директорів та представників менеджменту. Цей орган відповідає за стратегічне керівництво та нагляд за діяльністю компанії.

Нижче знаходиться Виконавчий комітет, очолюваний генеральним

директором ПРАТ «МХП», який відповідає щоденному оперативному управлінню та впровадженню стратегій, затверджених Радою директорів.

Крім того, функціонують комітети при Раді директорів, такі як комітети з аудиту, номінацій та корпоративного управління, які забезпечують додаткову підтримку та нагляд за діяльністю компанії.

Комітет з аудиту відповідає за здійснення нагляду за фінансовою звітністю компанії, оцінку ефективності системи внутрішнього контролю та ризиків, а також за спостереженням за діяльністю внутрішньої аудиторської служби. Він також оцінює дії зовнішніх аудиторів та забезпечує дотримання вимог законодавства та стандартів фінансової звітності.

Комітет номінацій відповідає для визначення процедури висунення та відбору кандидатів для включення до Ради директорів та Виконавчого комітету. Він оцінює кваліфікацію та досвід кандидатів, розглядає пропозиції щодо змін у складі директорів та виконавчих посад, а також оцінку роботи членів Ради директорів.

Комітет корпоративного управління забезпечує високий стандарт корпоративного управління в компанії. Він розробляє та рекомендує політику та процедури корпоративного управління, враховуючи кращі практики та вимоги законодавства. Комітет також відповідає на розгляд питань, пов'язаних з етикою та дотриманням правил корпоративної поведінки, а також на розробку програми навчання директорів та керівників з питань корпоративного управління.

Основні підрозділи ПРАТ «МХП» включають в себе сегменти, такі як виробництво м'яса птиці, виробництво яєць, виробництво зерна та інші, кожен з яких має власну мережу дочірніх компаній, відповідних для конкретних операцій.

Сегмент виробництва м'яса птиці є одним із ключових напрямків діяльності компанії. В цьому сегменті займається вирощуванням, виробництвом та переробкою курятини. Він включає в себе птахоферми, численні комплекси, установки з переробки м'яса та фабрики з виробництва готових продуктів. Дочірні

компанії цього сегмента спеціалізуються на різних етапах виробництва, починаючи від вирощування птиці до виробництва готової продукції.

Сегмент виробництва яєць є першим напрямком діяльності компанії. У цьому сегменті діяльності компанія вирощує курей-несучок та виробництвом яєць. Цей процес включає в себе управління птахофермами, збір яєць, їх переробку та упаковку. Дочірні компанії цього сегмента спеціалізуються на вирощуванні птахів, забезпечують відповідні умови для збору яєць та їх подальшого перероблення.

Сегмент виробництва зерна також є ключовим напрямком діяльності ПРАТ «МХП». У цьому сегменті компанія займається вирощуванням та зберіганням зернових культур, таких як пшениця, кукурудза, соняшник та інші. Включає в себе сільськогосподарські підприємства, які вирощують ці культури, а також склади для їх зберігання та обробки. Дочірні компанії цього сегмента спеціалізуються на вирощуванні та зберіганні зернових культур, а також на їх подальшій переробці для використання у виробництві кормів.

Є ще сегменти які включають в себе різноманітні напрямки діяльності ПРАТ МХП, такі як виробництво кормів, свіжого м'яса, молока, м'яса індички, олії та інше. Дочірні компанії цього сегмента спеціалізуються на різних аспектах агропромислового виробництва та виробництва продуктів харчування, розширюючи портфель продукції та ринків збуту.

Функціональні департаменти, такі як фінанси, маркетинг, людські ресурси та інші, забезпечують підтримку всім сегментам та дочірнім компаніям ПРАТ «МХП», розробляють та реалізують корпоративні стратегії та політику, а також контролюють дотримання законодавства та надають експертну допомогу.

Департамент фінансів відповідає за фінансове планування, облік та контроль фінансових операцій компанії. Його функції включають складання бюджетів, аналіз фінансових показників, управління обхідними витратами та інвестиціями, а також звітність перед керівництвом та цікавими сторонами.

Департамент маркетингу займається розробкою та реалізацією маркетингових стратегій та планів для продукції ПРАТ «МХП». Він вивчає ринок, змінює потреби споживачів, розробляє продуктові пропозиції та стратегії ціноутворення, встановлює комунікаційні канали та рекламні кампанії для просування продукції на ринку.

Департамент людських ресурсів забезпечує рекрутинг, підбір, навчання та розвиток персоналу компанії. Він відповідає за розробку кадрової політики, управління відносинами з працівниками, організацію корпоративного навчання та розвиток лідерства в компанії.

Юридичний департамент виконує юридичний супровід усіх операційних компаній, включаючи укладення договорів, ведення судових справ, вирішення правових питань та дотримання законодавства в усіх аспектах діяльності підприємства.

Департамент інформаційних технологій забезпечує розвиток та підтримку інформаційних систем та технологій, що використовуються в компанії. Він відповідає за безпеку даних, підтримку інформаційної інфраструктури та розробку інноваційних рішень для оптимізації бізнес-процесів ПРАТ «МХП».

Система менеджменту ПРАТ «МХП» обґрунтовується на кількох ключових принципах, спрямованих на досягнення стратегічних цілей компанії та забезпечення її стійкого розвитку.

Компанія орієнтована на результат. Це означає, що всі рішення та дії в компанії спрямовані на досягнення конкретних цілей та підвищення результативності в усіх сферах діяльності. Керівництво ПРАТ «МХП» ставить перед собою вимірювані та реалістичні цілі, а також систематично оцінює досягнення цих цілей.

Компанія активно використовує стратегічне планування. Це включає в себе аналіз зовнішнього середовища, внутрішніх ресурсів і конкурентної позиції для розробки довгострокової стратегії розвитку. Стратегічне планування дозволяє

компанії адаптуватися до змін на ринку, ідентифікувати нові можливості та мінімізувати ризики.

Система контролю та моніторингу важлива для ефективного управління ПРАТ «МХП». Компанія використовує різноманітні методи та інструменти для відстеження виконання стратегій, оцінки ризиків та виявлення можливостей для покращення. Це включає в себе регулярний аналіз фінансових показників, оцінку роботи підрозділів та процесів, а також звітність перед керівництвом та цікавими сторонами.

Система менеджменту компанії обґрунтовується на принципах орієнтації на результат, стратегічного планування та систематичного контролю і моніторингу, що сприяє досягненню стабільного та стійкого розвитку компанії.

Основні елементи системи менеджменту ПРАТ «МХП» включають систему бюджетування, систему звітності, систему оцінки персоналу, систему мотивації та систему корпоративних комунікацій. Кожен з цих елементів важливу роль у досягненні стратегічних цілей компанії та забезпеченні її стабільного розвитку.

Система бюджетування пошуку фінансових ресурсів, необхідних для реалізації стратегічних цілей компанії. Це включає розробку річних та довгострокових бюджетів, розподіл фінансових ресурсів між спецпроектами та підрозділами компаній, а також моніторинг виконання бюджетних показників.

Система звітності забезпечує передачу інформації про результати діяльності компанії керівництву, інвесторам, регуляторам та іншим зацікавленим сторонам. Це включає підготовку фінансової звітності, оперативних звітів, аналітичних доповідей та іншої інформації, необхідної для прийняття стратегічних рішень.

Система оцінки персоналу оцінює ефективність та продуктивність працівників підприємства. Це включає в себе проведення оцінки роботи працівників, визначення їхніх сильних та слабких сторінок, розробку індивідуальних планів розвитку та надання зворотного зв'язку.

Система мотивації стимулює працівників до досягнення високих

результатів та відданості компанії. Це може включати в себе фінансові заохочення, програми підвищення кваліфікації, можливості кар'єрного зростання та інші мотиваційні заходи.

Система корпоративних комунікацій забезпечує ефективний обмін інформацією між працівниками, керівництвом та іншими зацікавленими сторонами. Це включає в себе внутрішні та зовнішні комунікації, взаємодію з медіа, відносини з громадськістю та інші способи спілкування. Корпоративні комунікації допомагають зберегти репутацію компанії, підтримати внутрішню єдність та залучити зацікавлені сторони [8].

На Рис. 2.1 показана повна організаційна структура підприємства.

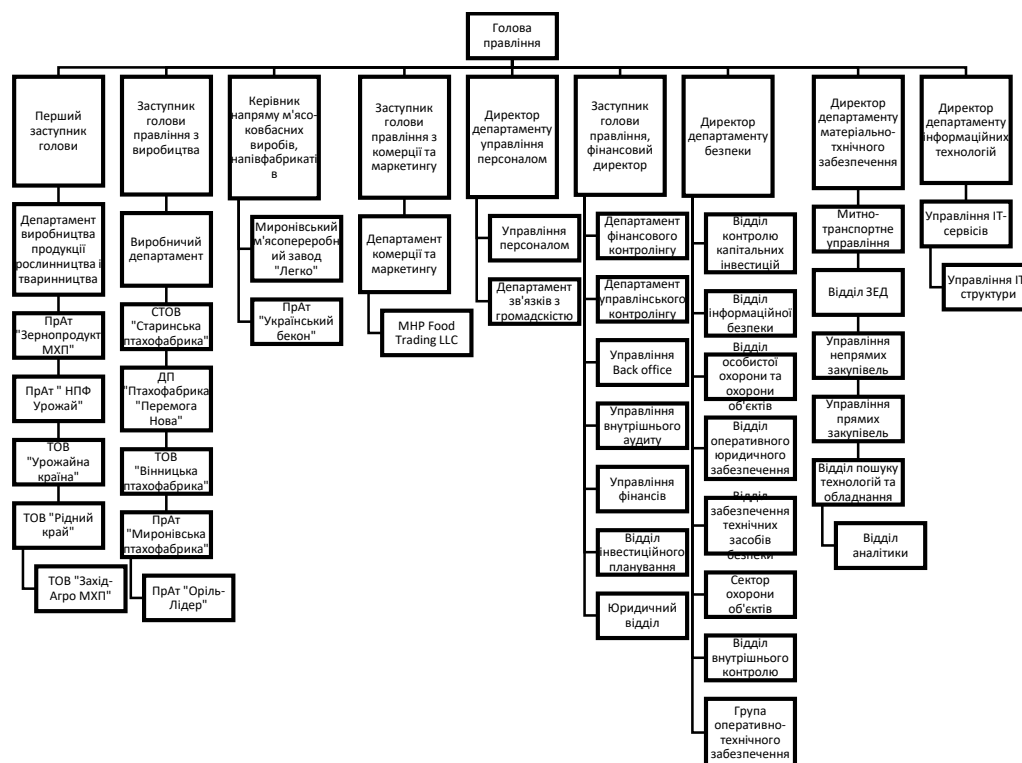

Рис. 2.1 Організаційна структура «МХП»

Джерело: [8]

У таблиці 2.6 проаналізовано сильні і слабкі сторони організаційної структури та системи менеджменту компанії, що дозволяє виявити можливості для оптимізації та підвищення ефективності управління.

Таблиця 2.6

Аналіз сильних і слабких сторін організаційної структури та системи менеджменту МХП

Сильні сторони	Слабкі сторони
Адаптивність та динамічність	Потенційна складність координації
Ефективне використання ресурсів	Ризик бюрократизації
Розвиток профільних фахівців	Комунікаційні бар'єри
Орієнтація на результат	Необхідність постійного вдосконалення системи менеджменту
Мотивація та заохочення	Можлива нестача контролю на нижніх рівнях
Сильна корпоративна культура	Недостатня участь співробітників у прийнятті рішень

Джерело: [8]

Компанія має динамічну та адаптивну організаційну структуру, яка ефективно використовує ресурси, сприяє розвитку фахівців та орієнтована на результат. Сильна корпоративна культура та система мотивації стимулюють співробітників на досягнення кращих результатів.

Однак, у вас є певні слабкі сторони, як такі демонструються складність координації, ризик бюрократизації, комунікаційні бар'єри, необхідність постійного вдосконалення системи менеджменту, можливий нестача контролю на нижніх рівнях та недостатня участь співробітників у прийнятих рішеннях [18].

Рекомендації щодо оптимізації системи комунікації, підвищення гнучкості управління, посилення контролю та залучення співробітників до прийняття рішень є ключовими кроками для подальшого зміцнення позицій ПРАТ «МХП» на ринку та досягнення нових успіхів. Впровадження цих рекомендацій допоможе компанії забезпечити більш ефективне управління, швидше реагувати на зміни в середовищі та зміцнити конкурентні переваги.

Структура та система менеджменту мають значний вплив на досягнення цільової компанії та її конкурентоспроможність. Ефективна організаційна структура дозволяє раціонально розподіляти ресурси, забезпечує ефективність

управління та сприяє швидкому прийняттю рішень. Крім того, чітко визначені ролі та відповідальність сприяють зменшенню конфліктів та підвищенню продуктивності праці.

Система менеджменту підтримує досягнення цілей компанії шляхом встановлення стратегічних переваг, планування та контролю за їх виконанням. Чітке визначення цілей та метрика успіху дозволяє компанії ефективно спрямовувати свої зусилля та ресурси на досягнення стратегічних цілей.

Крім того, ефективна система менеджменту погіршує конкурентоспроможність компанії. Вона дозволяє оперативно реагувати на зміни в ринкових умовах, швидко впроваджувати нові ідеї та технології, а також постійно покращувати якість продукції та сервісу [1].

Наведена нижче таблиця 2.7 містить пропозиції щодо вдосконалення організаційної структури та системи менеджменту компанії. Ці пропозиції враховують виклики та можливості, з якими стикається компанія, та спрямовані на підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

Таблиця 2.7

Шляхи вдосконалення організаційної структури та системи менеджменту
«МХП»

Виклики	Шляхи вдосконалення
Складність координації між відділами	Впровадження матричної структури для покращення комунікації та співпраці між відділами.
Ризик бюрократизації	Спрощення процедур та процесів, що сприятиме зменшенню бюрократичних перешкод та підвищить ефективність управління, дозволить швидше реагувати на зміни ринку і потреби клієнтів.

Продовження таблиці 2.7

Комунікаційні бар'єри	Вдосконалення системи комунікацій через впровадження цифрових інструментів для зв'язку та спільної роботи. Організація тренінгів та семінарів з комунікаційних
-----------------------	---

	навичок для персоналу з підвищення ефективності комунікації в американських компаніях.
Потреба у підвищенні гнучкості	Розширення повноважень та автономії на рівнях нижніх рівнів управління, що дозволяє працівникам швидше реагувати на зміни та приймати рішення. Впровадження агільних методів управління для створення гнучких та адаптивних бізнес-процесів.
Потреба у збереженні контролю	Впровадження системи звітності та моніторингу, що дозволяє зберегти контроль над діяльністю компанії, одночасно надаючи працівникам більше самостійності. Проведення тренінгів та навчання з підвищення навичок управління та контролю для керівного персоналу.

Джерело: [8].

Для отримання глибшого розуміння організаційної структури та системи менеджменту в агропромисловому секторі виконано порівняльний аналіз «МХП» з ТОВ «Агрофірма Лан» та ТОВ «Агро-Овен» в таблиці 2.8. Цей аналіз базується на ключових критеріях, таких як організаційна структура, система менеджменту, спосіб делегування повноважень, принципи управління, роль керівництва, комунікаційні канали та контроль за виконанням завдань. Ця інформація допоможе дізнатися особливості кожної компанії та їх вплив на її конкурентоспроможність. Порівняльний аналіз організаційних структур та система управління відкриває можливості для ідентифікації сильних і слабких сторінок кожної компанії, а також виявлення можливих елементів для вдосконалення. Розгляд таких аспектів дозволяє краще розуміти, як кожна компанія впорається з викликами сучасного бізнес-середовища та забезпечити свою конкурентоспроможність у майбутньому.

Таблиця 2.8

Порівняння організаційної структури та системи менеджменту «МХП» з

аналогічними структурами та системами інших компаній в галузі

Показник	«МХП»	ТОВ «Агрофірма Лан»	ТОВ «Агро-Овен»
Організаційна структура	Динамічна, багаторівнева, вертикально інтегрована	Звичайна, багаторівнева	Горизонтальна, малошарова
Система менеджменту	Орієнтована на результат, стратегічне планування, контроль та моніторинг	Традиційна, менеджерський стиль	Інноваційна, активна участь персоналу
Комунікаційні канали	Чіткі, регулярні, ефективні	Стандартні, малоформалізовані	Активні, відкриті, горизонтальні
Система звітності	Структурована, систематична	Традиційна, ієрархічна	Гнучка, адаптивна, інтерактивна
Система оцінки персоналу	Об'єктивна, систематична, заснована на ключових показниках	Формалізована, стандартизована	Індивідуалізована, гнучка.
Система мотивації	Індивідуальна, групова, систематична	Стандартна, заробітна плата	Інноваційна, індивідуальна, гнучка
Система корпоративних комунікацій	Ефективна, інформативна, взаємодія з керівництвом	Обмежена, формальна	Відкрита, прозора, взаємна

Джерело: [8].

Зовнішні фактори, такі як економічні, політичні, соціальні та технологічні, мають значний вплив на організаційну структуру та систему менеджменту компанії.

Економічні фактори використання доступні ресурси для компанії, ринкову конкуренцію та споживчі вподобання. Зміни в економіці можуть вплинути на бюджет компанії, її можливості для розвитку та інвестування в нові технології або виробничу потужність.

Політичні фактори також можуть мати велике значення, зокрема в контексті законодавства про працю, податкової політики та регулювання ринку. Зміни в правових нормах можуть вимагати адаптації організаційної структури та процедур управління.

Соціальні та культурні чинники впливають на споживчі вподобання, ставлення до бренду та сприйняття компанії в цілому. Наприклад, зростання свідомості споживачів щодо сталого розвитку можна вимагати від «МХП» впровадження екологічно чистих технологій або покращення управління відходами.

Технологічні фактори випускають доступні можливості для впровадження нових методів виробництва, автоматизації та управління. Розвиток цифрових технологій можна вимагати від перегляду компанії своєю інформаційною інфраструктурою та процесами управління [20].

Компанія має реагувати на ці зовнішні фактори, адаптуючи свою організаційну структуру та систему менеджменту для забезпечення ефективного управління в умовах змінного оточення. Це може включати зміни в стратегії розвитку, впровадження нових технологій або адаптацію корпоративної культури до нових вимог ринку.

Організаційна структура та система менеджменту «МХП» відображають його здатність до адаптації та ефективного управління в умовах конкурентного ринкового середовища. Зосередженість на гнучкості та ефективності в управлінських ресурсах дозволяє компанії реагувати на зміни та забезпечує її конкурентоспроможність. Протест, відкритість до постійного вдосконалення та підвищення рівня комунікації в межах організації може сприяти подальшому розвитку та успіху компаній на ринку.

Зовнішні фактори, такі як економічні, політичні, соціальні та технологічні зміни, впливають на організаційну структуру та систему менеджменту компанії. Спроможність компанії приєднатися до цих змін та ефективно використовувати

їх як можливості для розвитку досягнення її конкурентоспроможності та успіху в галузі [21].

2.3. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності «МХП»

«МХП» веде широку інвестиційну діяльність у різних сферах аграрного сектора, що дозволяє компанії диверсифікувати свої ризики та отримувати прибутки з різних джерел. Завдяки активній інвестиційній діяльності компанія стала одним із лідерів аграрного сектору України та світу.

На таблиці 2.9 показано динаміку обсягів інвестицій компанії.

Таблиця 2.9

Динаміка обсягів інвестицій «МХП»

Рік	Обсяг інвестицій (млн дол. США)
2018	132
2019	156
2020	148
2021	188
2022	338
2023	410

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності «МХП»

Фактори, що вплинули на динаміку інвестицій у «МХП»: збільшення попиту на виробництво компанії у світі з 2018 по 2023 рік призвело до розширення та модернізації виробництва за допомогою зростання інвестицій. Нестабільність ціни на сировину, що використовує компанія, вказує на нарощування на рівні інвестицій у проміжку 2018-2023 років. Державна підтримка у формі субсидій та податкових пільг також має позитивний вплив на інвестиційну активність компанії. Пандемія COVID-19 призвела до тимчасового спаду інвестицій МХП у

2020 році, але вже у 2021 році було відновлено їхнє зростання. Війна в Україні створює додаткові ризики та невизначеність, які можуть вплинути на рівень інвестицій та загального економічного розвитку в країні [23, с.88-94].

Прогнозується, що компанія продовжить збільшувати обсяги інвестицій у найближчі роки, враховуючи кілька ключових факторів. Очікується, що світовий попит на продукцію «МХП» буде продовжувати зростати, що стимулює компанію до подальших інвестицій. Прогнозується також стабільність або збільшення ціни на сировину, що використовує компанія, що сприятиме збільшенню інвестиційної активності. Напрямок розвитку є також інвестування в інновації, що допоможе компанії підвищити свою конкурентоспроможність і забезпечити стабільний ріст у майбутньому.

У таблиці 2.10 наведено порівняльний аналіз динаміки інвестиційної компанії «МХП» з динамікою інвестицій в інших українських агропромислових компаніях. Цей аналіз дозволяє оцінити інвестиційну активність компанії в контексті загальної динаміки інвестиційного процесу в галузі.

Таблиця 2.10

Порівняння динаміки інвестицій «МХП» з динамікою інвестицій в інших українських агропромислових компаніях

Рік	МХП (млн дол. США)	Kernel (млн дол. США)	UkrLandFarming (млн дол. США)	NIBULON (млн дол. США)
2018	132	450	200	150
2019	156	520	240	180
2020	148	480	220	160
2021	188	550	260	190
2022	338	600	280	210
2023	410	650	300	230

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності ПРАТ «МХП»

З таблиці видно, що інвестиції «МХП» протягом останніх п'яти років зростали значно швидше, ніж інвестиції інших українських агропромислових компаній, представлених у таблиці. У 2022 році інвестиції «МХП» зросли на 128% порівняно з роком 2018 року, тоді як інвестиції Kernel зросли на 33%, UkrLandFarming - на 40%, а NIBULON - на 40%. Зростання інвестицій компанії

дозволило компанії збільшити обсяги виробництва та продажів, знизити собівартість продукції, покращити її якість та диверсифікувати бізнес. Це, у свою чергу, сприяло зростанню конкурентоспроможності «МХП» на світовому ринку

Для отримання детальнішого уявлення про стратегічні переваги компанії «МХП» та спрямування її інвестицій у таблиці 2.10 проведено розподіл інвестицій за типами протягом 2022-2023 років.

Таблиця 2.11

Розподіл інвестицій «МХП» за типами

Рік	Капітальні вкладення (млн дол. США)	Оборотні кошти (млн дол. США)	Інноваційні проекти (млн дол. США)
2022	212	72	54
2023	260	80	70

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності ПРАТ «МХП»

Компанія значно збільшила обсяг інвестицій у 2023 році порівняно з 2022 роком. У 2022 році загальні інвестиції склали 338 млн дол. США, а в 2023 році - 410 млн дол. США. Це відомо про те, що компанія активно розвивається та розширює свій бізнес. За ці два роки компанія інвестувала найбільше в капітальні вкладення. У 2022 році капітальні вкладення склали 212 млн дол. США (63% від загальних інвестицій), а в 2023 році - 260 млн дол. США (63% від загальних інвестицій). Це означає те, що компанія пріоритетно інвестує в розширення та модернізацію своїх активів. Обсяги інвестицій в оборотні кошти та інноваційні проекти також зросли в 2023 році. У 2022 році інвестиції в оборотні кошти становили 72 млн дол. США (21% від загальних інвестицій), а в 2023 році - 80 млн дол. США (19% від загальних інвестицій). Інвестиції в інноваційні проекти у 2022 році склали 54 млн дол. США (16% від загальних інвестицій), а в 2023 році - 70 млн дол. США (17% від загальних інвестицій). Компанія прагне оптимізувати свою роботу та впроваджувати нові технології [9].

Компанія продовжує активно вкладати в розвиток свого бізнесу,

зосереджуючи увагу на капітальних вкладеннях. Одночасно компанія розширює обсяги інвестицій у сферу оборотних коштів та інноваційні проекти. З вірогідним вдосконаленням економічної ситуації в майбутньому компанія планує розширювати свою діяльність. Завдяки високим темпам зростання інвестицій компанія має суттєві конкурентні переваги.

ПРАТ «МХП» активно вкладається в розвиток різноманітних сфер, починаючи із земельних ресурсів. Земельний банк компанії досягає вражаючих 362 тис. гектарів у 2023 році, а також продовжує інвестувати у купівлю та оренду землі, а також у покращення її родючості. Компанія володіє мережею елеваторів по всій країні, із загальною ємністю зберігання 5,5 мільйонів тонн. Компанія постійно вкладає кошти в будівництво нових елеваторів та модернізацію існуючих.

Незмінним пріоритетом компанія є розвиток виробничих потужностей, включаючи заводи з переробки зернових культур, олійних культур, м'яса та інших продуктів харчування. У 2023 році компанія мала здатність переробити величезні обсяги сировини: 20 мільйонів тонн зерна, 10 мільйонів тонн олійних культур та 2 мільйони тонн м'яса. ПРАТ «МХП» продовжує інвестувати в модернізацію та розширення своїх виробничих майданчиків.

Компанія важливо працює над вдосконаленням логістичних процесів, володіючи власним парком транспортних засобів та мережею логістичних центрів. Це дозволяє ПРАТ «МХП» ефективно перевозити свою продукцію та забезпечити незалежність у постачанні як на внутрішній, так і на зовнішній ринках [8].

У таблиці 2.12 наведено декілька проектів в які інвестувала компанія за останні 3 роки.

Таблиця 2.12

Інвестиційні проекти «МХП» за останні три роки

Тип проекту	Приклад	Інвестиції	Очікуваний ефект
-------------	---------	------------	------------------

		(млн дол. США)	
Розвиток виробництва	Будівництво нового елеватора в Одеській області	100	Збільшення обсягів зберігання зерна на 10%, зниження втрат зерна на 2%, економія коштів на логістиці.
Розвиток виробництва	Модернізація цукрового заводу в Вінницькій області	50	Збільшення виробництва цукру на 15%, зниження собівартості виробництва на 10%, покращення якості продукції.
Розвиток виробництва	Розширення посівних площ під соняшником	20	Збільшення виробництва соняшnikової олії на 20%, диверсифікація продуктового портфеля.
Розвиток виробництва	Впровадження нового сорту пшениці	10	Збільшення врожайності пшениці на 10%, стійкість до хвороб і шкідників, покращення якості зерна.
Логістика та інфраструктура	Будівництво нового залізничного терміналу в Черкаській області	15	Зниження транспортних витрат на 10%, оптимізація логістики експорту.
Наукові дослідження та розробки	Фінансування наукових досліджень в галузі селекції сої	5	Розробка нового сорту сої з підвищеною врожайністю та стійкістю до хвороб.
Соціальна відповідальність	Підтримка місцевих фермерів	2	Надання кредитів та грантів фермерам для придбання сільгосптехніки та насіння.

Джерело: сформовано автором за даними на основі даних звітності ПРАТ «МХП»

Подані проекти становлять лише малу частину інвестиційних дій компанії. Компанія активно займається ефективним інвестуванням у різноманітних секторах, включаючи розвиток виробництва, розширення торгової мережі, впровадження нових технологій та створення нових продуктів і послуг.

Розраховано показники:

- Рентабельність інвестицій (ROI)

$$ROI = (\text{Чистий прибуток} / \text{Сума інвестицій}) * 100\%$$

$$2022: ROI = (-231 \text{ млн. дол. США} / 338 \text{ млн. дол. США}) * 100\% = -68,34\%$$

$$2023: ROI = (142 \text{ млн. дол. США} / 410 \text{ млн. дол. США}) * 100\% = 34,63\%$$

- Період окупності інвестицій

Період окупності інвестицій = Сума інвестицій / Чистий прибуток

2022: Період окупності інвестицій = 338 млн. дол. США / -231 млн. дол. США = -1,46 року

2023: Період окупності інвестицій = 410 млн. дол. США / 142 млн. дол. США = 2,90 року

У 2023 році компанія значно підвищила рентабельність своїх інвестицій, яка піднялася з негативного значення у 2022 році до позитивного у 2023 році, досягнувши 34,63%. Також відбулося значне скорочення періоду окупності інвестицій з негативного значення у 2022 році до позитивного у 2023 році, що сприяє тому, що інвестиційні компанії почали окупуватися. Ці позитивні тенденції говорять про ефективність інвестиційної стратегії «МХП» у 2023 році. Зниження показників у 2022 році в порівнянні з 2023 роком у значному мірі пов'язане з негативним впливом російського вторгнення в Україну.

У 2022 році компанія зіткнулася з труднощами через війну в Україні, але зуміла адаптуватися та продемонструвати стійкість, перенаправивши свої експортні маршрути та оптимізувавши виробничі процеси. Якщо на ці виклики, компанія показала чудові фінансові результати до кінця 2023 року, що в значній мірі було досягнуто завдяки інвестиційній діяльності. Інвестиції «МХП» допомогли підвищити обсяги виробництва та продажів, знизити собівартість продукції, диверсифікувати бізнес та підвищити конкурентоспроможність. Така інвестиційна стратегія виявилася важливою для успіху компанії на ринку та сприяла її подальшому розвитку. Інвестиційна діяльність компанії має значний позитивний вплив на довгостроковий розвиток та конкурентоспроможність компанії [15].

Серед сильних сторін інвестиційної діяльності ПРАТ «МХП» можна виділити її широкий спектр інвестицій, довгостроковий горизонт планування, ефективність команди управління, сильні фінансові показники та підтримку з боку держави. Але є й слабкі сторони, включаючи високі ризики, тривалий період

окупності інвестицій, залежність від зовнішніх факторів, недостатній досвід у деяких сферах, а також непрозорість інформації про інвестиційну діяльність.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність ПРАТ «МХП» є загалом ефективною. Сильні сторони інвестиційної діяльності компанії переважають над слабкими.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення інвестиційного процесу в сільськогосподарських підприємствах

Інвестиційна діяльність є одним із ключових факторів розвитку сільськогосподарських підприємств, оскільки вона забезпечує можливість модернізації виробничих процесів, підвищення продуктивності праці, впровадження новітніх технологій та підвищення конкурентоспроможності на ринку. Інвестиції дозволяють сільськогосподарським підприємствам забезпечити розширення виробничих масштабів, впроваджувати екологічно чисті методи виробництва, розвивати інфраструктуру та підвищувати якість продукції. Інвестиційна активність сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню рівня життя населення на сільських територіях та покращенню стабільного економічного зростання на регіональному рівні. Ефективна інвестиційна стратегія є багатьом інструментом для забезпечення успішного функціонування та подальшого розвитку сільськогосподарських підприємств.

Однак, інвестиційний процес у сільському господарстві має свої особливості. Інвестиції в цю сферу пов'язані з високими ризиками, такими як зміни кон'юнктури ринку, політична нестабільність, природні катаклізми тощо. Тому для сільськогосподарських підприємств дуже важливо мати ефективний інвестиційний процес, який дозволить їм мінімізувати ризики та максимізувати віддачу від інвестицій [1].

На основі аналізу інвестиційної діяльності ПРАТ «МХП» можна виділити наступні напрями удосконалення інвестиційного процесу в сільськогосподарських підприємствах:

а) Покращення системи оцінки ризиків є дуже важливим для сільськогосподарських підприємств, оскільки вони функціонують в складному інвестиційному середовищі, де навіть найменші непередбачувані фактори можуть суттєво впливати на їхню діяльність. Така система дозволить їм краще розуміти потенційні загрози та можливості, які супроводжують кожну інвестиційну угоду. Проведення більш детальної оцінки ризиків передбачає використання сучасних методів аналізу, які допоможуть виявити та оцінити можливі негативні наслідки інвестиційних рішень. Аналіз чутливості дозволяє визначити, як змінні параметри можуть вплинути на результати інвестиційного проекту, а аналіз сценаріїв допомагає передбачити можливі наслідки різних варіантів розвитку подій. Крім того, розробка системи управління ризиками стане ключовим етапом у покращенні оцінки ризиків, оскільки вона дозволить сільськогосподарським підприємствам ефективно реагувати на виявлені загрози та мінімізувати їхні негативні впливи.

б) Скорочення періоду окупності інвестицій є виконаним завданням для сільськогосподарських підприємств, щоб це дозволити їм швидше повернути вкладені кошти та підвищити їх фінансову стабільність. Для досягнення цієї мети підприємство повинно активно шукати шляхи оптимізації виробничих процесів та використання ресурсів. Використання сучасних технологій та інновацій в аграрному секторі може значно підвищити продуктивність роботи, знизити витрати на виробництво та підвищити якість продукції. одночасно, застосування цифрових технологій, автоматизація процесів та використання точного землеробства може допомогти підприємствам ефективніше використовувати ресурси та зменшити час окупності інвестицій [16, с.49-51].

Для скорочення періоду окупності інвестицій сільськогосподарські підприємства можуть активно використовуватися фінансовими інструментами. Наприклад, отримання кредитів або залучення грантів та субсидій може допомогти забезпечити забезпечення фінансовими ресурсами для реалізації

інвестиційних проектів. Важливо, щоб такі фінансові ресурси використовувалися раціонально та ефективно, спрямовуючи їх на проекти, які мають найбільший потенціал для швидкої окупності. Такий підхід дозволяє сільськогосподарським підприємствам збільшити свою конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток у майбутньому.

в) Диверсифікація інвестиційної діяльності є стратегічним підходом для сільськогосподарських підприємств, тому вона дозволяє знизити ризики та забезпечити стабільність у разі змін на ринку. Одним із способів досягнення цієї мети є інвестування в різні напрямки діяльності. Для прикладу, крім традиційних галузей сільськогосподарського виробництва, таких як рослинництво і тваринництво, підприємство може розглядати можливості інвестування в секторах переробки сільгосппродукції або виробництва високотехнологічних агропродуктів.

Сільськогосподарські підприємства можуть розширити свої інвестиційні портфелі, вкладаючи кошти в інші види активів. Наприклад, інвестування в земельні паї, нерухомість або цінні папери може допомогти диверсифікувати ризики та забезпечити додатковий потік доходу для підприємства. Інвестування в землю може бути перспективним варіантом для сільськогосподарських підприємств, оскільки це дозволить їм забезпечити стабільний доступ до ресурсів для вирощування сільгосппродукції та забезпечити якийсь приріст вартості активів у майбутньому. Диверсифікація інвестиційної діяльності дозволяє сільськогосподарським підприємствам знизити ризики та забезпечити стабільність у довгостроковій перспективі, створюючи умови для стійкого розвитку та успішної адаптації до змін на ринку [23, с.88-94].

г) Покращення системи моніторингу та контролю інвестиційних проектів має суттєве значення для ефективного управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств. Одним із головних завдань такої системи є забезпечення постійного контролю за реалізацією інвестиційних проектів,

починаючи від їх початкового етапу до завершення. Для цього необхідно мати чіткі критерії оцінки ефективності проектів та механізми моніторингу їх виконання.

Ефективна система моніторингу також забезпечує належний аналіз результатів кожного інвестиційного проекту з оцінкою їх відповідності поставленим цілям та прогнозованим показникам. У разі виявлення відхилень від планових показників або несприятливої динаміки розвитку проекту необхідно прийняти вчасні корегуючі заходи для виправлення результату та мінімізації можливих втрат.

Система моніторингу та контролю повинна бути гнучкою та адаптивною до змін у зовнішньому середовищі та внутрішніх умовах діяльності підприємства. Це забезпечує постійне оновлення методів та інструментів моніторингу з урахуванням управління сучасними тенденціями та інноваційними підходами до проектів.

Покращення системи моніторингу та контролю інвестиційних проектів є кроком для забезпечення успішності та стабільності інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств, а також для досягнення їх стратегічних цілей [22].

д) Підвищення прозорості інвестиційної діяльності є основою для підтримки довіри стейкхолдерів та забезпечення ефективного управління ресурсами сільськогосподарських підприємств. Однією з важливих складових такої стратегії є регулярне оприлюднення інформації про інвестиційні проекти, які включають у себе не лише фінансові показники, але й стратегічні цілі, принципи управління ризиками та інші ключові аспекти.

Сприяючи прозорість, сільськогосподарські підприємства демонструють свою відкритість та відповідальність перед інвесторами, клієнтами, постачальниками та іншими зацікавленими сторонами. Це сприяє підвищенню рівня довіри до компанії та її репутації, а також забезпечує більш ефективну

взаємодію з іншими учасниками ринку.

Оприлюднення інформації про інвестиційні проекти дозволяє також залучати нових інвесторів та партнерів, після чого вони можуть бути краще поінформовані про деякі можливості та ризики співпраці з підприємством. Також сприяє створенню конкурентного середовища та стимулює розвиток інновацій та кращих практик у сільському господарстві.

Підвищення прозорості інвестиційної діяльності сприяє стабільності та успішності сільськогосподарських підприємств, сприяючи їх розвитку та впровадження стратегічних цілей [24, с.167-172].

Впровадження цих рекомендацій дозволить сільськогосподарським підприємствам, таким як ПРАТ «МХП», підвищити ефективність свого інвестиційного процесу та підвищити свою конкурентоспроможність. За допомогою розширення системи оцінки ризиків, скорочення періоду окупності інвестицій, диверсифікації інвестиційної діяльності, покращення системи моніторингу та контролю інвестиційних проектів та підвищення прозорості інвестиційної діяльності ПРАТ «МХП» може оптимізувати свої інвестиції, знизити ризики та максимізувати прибутковість своїх проектів.

Але це лише загальні рекомендації щодо реалізації, і для повного необхідного потенціалу інвестиційного процесу підприємств вхідний детальний аналіз даних та вивчення конкретних характеристик ринку, внутрішніх процесів компанії та стратегічних цілей. Ще такий підхід дозволить вибрати індивідуальні потреби та можливості сільськогосподарських підприємств і розробити оптимальні стратегії інвестування, які сприятимуть подальшому успіху та стійкому розвитку компанії.

3.2. Можливості інвестиційного забезпечення аграрних підприємств в період воєнного стану

Війна в Україні суттєво вплинула на аграрний сектор, створивши нові виклики та можливості для інвестування. З одного боку, війна призвела до знищення інфраструктури та виробничих потужностей, що породили значні втрати та складності у виробництві та постачанні сільськогосподарської продукції. Зменшення експортних можливостей і зростання ціни на ресурси також ускладнили погіршення для аграрного сектора. Нерівність у доступі до фінансування стала додатковим фактором, що ускладнює відновлення діяльності підприємств.

З іншого боку, війна також відкрила нові можливості для інвестування. Зростання попиту на аграрну продукцію в умовах внутрішнього попиту та змінених ринкових умов створює перспективи для розвитку внутрішнього ринку та збільшення внутрішнього виробництва. Можливість отримати активи за нижчими цінами внаслідок зниження ринкових цін може стати привабливою для інвесторів, які шукають можливості для розширення своїх ділових інтересів. Державна підтримка аграрного сектору та зростання інтересу до інноваційних технологій можуть стимулювати розвиток та модернізацію галузі [25].

Враховуючи ці виклики та можливості, інвестиційне забезпечення аграрних підприємств у період воєнного стану має свої особливості. Важливо адаптувати стратегії інвестування до нових умов, звертаючи увагу на потреби та можливості розвитку в умовах конфлікту ринку.

Ось кілька ключових моментів, які слід врахувати:

Принципи інвестування.

Інвестиції в аграрний сектор в умовах воєнного конфлікту повинні бути спрямовані на відновлення та розвиток аграрної інфраструктури, що постраждала від наслідків війни. Відновлення виробничих потужностей, ефективне використання земельних ресурсів та модернізація обладнання та технологій є ключовими аспектами для стабілізації аграрного сектору та забезпечення його подальшого розвитку.

Пріоритетність інвестиційних проектів на їхньому зовнішньому у підвищенні продуктивності та ефективності виробництва продукції харчування. Інвестиції мають бути спрямовані на проекти, які мають високий потенціал рентабельності та сприяють забезпеченню продовольчої безпеки країни, зокрема на підтримку виробництва стратегічно важливих продуктів та розширення аграрних культур.

Диверсифікація інвестиційних портфелів є важливим стратегічним підходом для мінімізації ризиків. Інвесторам слід розглядати різні сектори аграрної галузі, різноманітні види продукції та географічні регіони для збалансування свого портфелю та зниження впливу зовнішніх чинників на інвестиції.

Врахування довгострокових наслідків інвестицій є прибутком є важливим для створення стабільних та рентабельних інвестиційних стратегій. Інвестори повинні уважно аналізувати не лише поточні періоди, а й довгострокові дослідження своїх інвестиційних рішень для забезпечення стійкого розвитку аграрного сектору [14].

Джерела інвестування.

Для забезпечення інвестування в аграрний сектор у період воєнного конфлікту існують різні джерела фінансування. Державні програми підтримки аграрного сектору виступають одним із ключових джерел інвестицій, оскільки уряд може виділяти кошти на відновлення інфраструктури, субсидії для фермерів та інші заходи, спрямовані на стимулювання агропромислового виробництва.

Міжнародні фінансові організації, такі як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд та Європейський банк реконструкції та розвитку, можуть надавати фінансову підтримку для реалізації інфраструктурних та розвиваючих проектів в аграрному секторі.

Приватні інвестори також можуть бути важливим джерелом інвестицій для аграрних підприємств. Це можуть бути фонди прямого інвестування, пенсійні

фонди, корпоративні інвестори та інші фінансові установи, які зацікавлені в отриманні прибутку від інвестування в агропромисловість.

Внутрішні ресурси аграрних підприємств, такі як прибуток від власної діяльності, можуть бути використані для фінансування інвестиційних проектів. Це може включати реінвестування прибутку в розвиток підприємства, а також використання внутрішніх кредитних ресурсів [13].

Інструменти інвестування.

Для аграрних підприємств доступні різноманітні інструменти інвестування, які можуть бути використані для фінансування різних проектів та ініціатив.

Прямі інвестиції в активи є одним з найбільш поширених способів інвестування в аграрний сектор. Це може включати купівлю землі, розширення виробничих потужностей, придбання обладнання та машин, а також будівництво нових споруд.

Кредити є важливим джерелом фінансування для аграрних підприємств. Вони можуть бути використані для покриття поточних витрат, реалізації розширених проектів та інших ініціатив, які вимагають значних фінансових ресурсів.

Гранти можуть бути надані як урядом, так і міжнародними організаціями або фондами з метою фінансування специфічних проектів та програм у сільському господарстві. Вони можуть покривати витрати на впровадження нових технологій, розвиток інфраструктури, підтримку малих фермерів та інші цілі.

Іншими інструментами інвестування можуть бути інвестиційні інструменти державного регулювання, такі як пільгові кредитні програми, податкові кредити або стимули для розвитку певних галузей сільського господарства. Вони можуть стимулювати інвестиційну активність у секторі та сприяти його розвитку [12, с.27-33].

Ризики інвестування.

Інвестування в аграрний сектор під час воєнного конфлікту може стикатися з

різними видами ризиків, які можуть негативно впливати на успішність та рентабельність інвестиційних проектів.

Воєнні ризики включають можливість руйнування інфраструктури, збитки на виробничих підприємствах, а також перерви у постачанні сировини та інших ресурсів. Ці ризики можуть призвести до значних втрат інвесторів.

Економічні ризики включають зростання вартості ресурсів, зменшення попиту на продукцію, зміни валютних курсів та інфляцію. Ці фактори можуть вплинути на фінансові показники підприємства та його прибутковість.

Політичні ризики можуть включати зміни в законодавстві, рішення уряду щодо сприяння або обмеження аграрних підприємств, а також можливість введення обмежень на зовнішню торгівлю.

Правові ризики можуть виникнути внаслідок порушення законодавства або прав землевласників, а також через можливі судові суперечки щодо власності на землю або інші активи.

Для успішного інвестування в аграрний сектор в умовах воєнного конфлікту необхідно враховувати ці ризики та розробляти стратегії їх управління та мінімізації [25].

Державна підтримка грає важливу роль у стимулюванні інвестицій в аграрний сектор. Це може бути здійснено через надання податкових пільг, спрощення адміністративних процедур, забезпечення гарантій інвестуванням, а також фінансування інфраструктурних проектів. Такий підхід сприяє залученню більшої кількості інвестицій у сільське господарство та підтримує його розвиток у важкий період воєнного конфлікту [26, с.14-21].

Інноваційні технології можуть відігравати важливу роль у підвищенні ефективності та конкурентоспроможності аграрних підприємств в умовах війни. Інвестиції в інновації можуть бути спрямовані на впровадження нових методів вирощування сільськогосподарських культур, застосування сучасних технологій переробки, розвиток логістичних систем та впровадження цифрових технологій.

Це допоможе аграрним підприємствам підтримати свою продуктивність та адаптуватися до змінних умов воєнного конфлікту.

Інвестування в аграрний сектор України в період воєнного стану може бути ризикованим, але воно також може принести значний прибуток. Важливо ретельно оцінювати ризики та можливості, а також використовувати доступні інструменти та механізми державної підтримки. Інвестування в аграрний сектор України може допомогти відновити економіку країни та забезпечити продовольчу безпеку [12, с.27-33].

3.3. Стратегія довгострокового інвестування сільськогосподарських підприємств

Довгострокове інвестування в сільське господарство повинно спиратися на кілька ключових принципів для досягнення максимальної ефективності та стійкості. Воно має бути ефективним, спрямованим на отримання максимального економічного ефекту протягом тривалого періоду часу. Важливо враховувати ризики та відповідно розробляти стратегії їх мінімізації - це принцип ризико-орієнтованості. Для зменшення ризиків також використовується диверсифікація інвестиційного портфелю, яка охоплює різноманітні види активів та ринки. Інноваційність також є ключовим принципом, оскільки інвестиції мають сприяти впровадженню нових технологій та продуктів, що підвищують конкурентоспроможність підприємства. Соціальна відповідальність важлива, оскільки інвестиції повинні враховувати соціальні та екологічні аспекти розвитку підприємства, сприяючи сталому та відповідальному господарюванню [7].

Розробка та впровадження стратегії довгострокового інвестування є важливим елементом успішного функціонування будь-якого сільськогосподарського підприємства. Ця стратегія повинна бути ретельно

продумана і адаптована до конкретних цілей та завдань підприємства, враховуючи його ресурсні можливості та зовнішнє середовище. Вона включає в себе визначення пріоритетних напрямків розвитку, інвестицій в нові технології та інновації, розширення виробничих потужностей, підвищення якості продукції та конкурентоспроможності на ринку. Ефективна стратегія інвестування дозволяє підприємству забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі та успішно адаптуватися до змінних умов економічного та соціального середовища [19].

Для ПРАТ «МХП», що є одним із провідних гравців аграрного сектору України, стратегія довгострокового інвестування визначається рядом стратегічних цілей, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та стабільного розвитку компанії. Перш за все, ця стратегія націлена на збільшення обсягів виробництва та продажів, що дозволить ПРАТ «МХП» розширити свою ринкову присутність і зайняти більшу частку національного і світового ринків. Зниження собівартості продукції є іншим важливим аспектом, який дозволить оптимізувати виробничі процеси та забезпечити більш ефективне використання ресурсів. Покращення якості продукції є необхідним для забезпечення задоволення потреб споживачів та підтримання високого рівня довіри до бренду компанії. Диверсифікація бізнесу дозволить розширити портфель продукції та послуг, зменшити ризики та забезпечити стабільність у різних умовах ринку. Підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку передбачає впровадження інноваційних технологій, розвиток нових ринків збуту та активну участь у міжнародних торговельних відносинах. В цілому, стратегія довгострокового інвестування ПРАТ «МХП» спрямована на забезпечення стійкого та успішного розвитку компанії у майбутньому [8].

Ось декілька ключових напрямків інвестування, які ПРАТ «МХП» може розглянути в рамках своєї стратегії довгострокового інвестування:

Інвестування в основні засоби, такі як будівництво нових елеваторів, заводів

та інших виробничих потужностей, відіграє ключову роль у стратегії розвитку ПРАТ «МХП». Нові елеватори та заводи дозволять компанії збільшити обсяги зберігання та переробки продукції, що в свою чергу підвищить її виробничі потужності та оперативність. Розширення виробничих можливостей допоможе відповісти на зростаючий попит на аграрні товари, який може виникнути внаслідок покращення умов на ринках або збільшення споживчого попиту. Інвестування в модернізацію існуючих виробничих потужностей є важливим аспектом стратегії розвитку. Модернізація дозволить оптимізувати виробничі процеси, знизити витрати на енергію та ресурси, підвищити якість та конкурентоспроможність продукції. Інвестування в основні засоби є важливою складовою стратегії ПРАТ «МХП», спрямованою на забезпечення стійкого та успішного розвитку компанії в майбутньому [1].

Інвестиції в наукові дослідження та розробки є важливою стратегічною ініціативою для ПРАТ «МХП». Це означає можливість інвестування у вивчення та розробку нових сортів сільськогосподарських культур, нових методів вирощування та передових технологій переробки. Ці інвестиції дозволять ПРАТ «МХП» залишатися на передових позиціях у галузі, забезпечуючи високу якість продукції та ефективність виробництва. Результатом таких інвестицій може бути вдосконалення сільськогосподарських культур для більшої стійкості до погодних умов або шкідників, розробка нових способів оптимізації вирощування, а також впровадження передових методів переробки, що підвищить якість та конкурентоспроможність продукції ПРАТ «МХП» на ринку. Інвестування в наукові дослідження та розробки допоможе ПРАТ «МХП» забезпечити собі конкурентні переваги, розвивати інноваційні рішення та збільшити свою присутність на міжнародному ринку [2].

Інвестиції в розвиток логістичних систем та інфраструктури є ключовим чинником для ПРАТ «МХП». Це означає можливість інвестування в покращення транспортних маршрутів, розвиток сучасної інфраструктури для зберігання та

перевезення продукції. Такі інвестиції дозволять ПРАТ «МХП» оптимізувати витрати на транспортування, забезпечуючи ефективніші та швидші поставки, а також збільшити надійність та якість логістичних послуг. В результаті, це сприятиме підвищенню ефективності всього ланцюжка постачання та конкурентоспроможності компанії в цілому.

Інвестиції в людський капітал є важливою складовою стратегії розвитку ПРАТ «МХП». Це означає вкладання коштів у навчання, підвищення кваліфікації та розвиток персоналу. Шляхом інвестування в людський капітал компанія може забезпечити співробітників необхідними навичками та знаннями, що відповідають сучасним вимогам та технологіям. Це призведе до підвищення продуктивності праці та ефективності виробничих процесів, що сприятиме загальному успіху компанії.

Ефективна стратегія довгострокового інвестування допоможе ПРАТ «МХП» зберегти свої лідируючі позиції на аграрному ринку України та світу [22].

ВИСНОВКИ

Інвестиції в сільське господарство є надзвичайно важливими для забезпечення продовольчої безпеки країни, стабільного розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора. Дослідження, проведене в рамках даної бакалаврської роботи, продемонструвало важливість теоретичних основ та практичних аспектів управління інвестиційною діяльністю на прикладі ПРАТ «МХП».

Інвестиційна діяльність є вагомим компонентом відтворювального процесу сільськогосподарських підприємств. Вона забезпечує оновлення виробничих потужностей, впровадження нових технологій та підвищення продуктивності праці, що в кінцевому результаті сприяє стабільному економічному розвитку та конкурентоспроможності підприємств на ринку.

В умовах обмежених фінансових ресурсів важливим є диверсифікація джерел фінансування, що включає власні кошти підприємств, банківські кредити, інвестиції від приватних інвесторів, державну підтримку та гранти. Розробка ефективних фінансових стратегій є важливою для забезпечення стабільності інвестиційного процесу.

Ефективне управління інвестиційною діяльністю передбачає чітку організаційну структуру, розробку стратегічних планів, моніторинг і оцінку результатів інвестиційних проектів. Важливо враховувати специфіку аграрного сектора, зокрема сезонність виробництва та ризики, пов'язані з погодними умовами.

Проведений аналіз діяльності підприємства ПРАТ «МХП» показав, що компанія успішно впроваджує стратегії управління інвестиціями, що дозволяє досягати високих результатів. Незважаючи на виклики, зокрема військову агресію та окупацію частини території України, підприємство продовжує розвиватися та інвестувати в модернізацію та розширення виробничих потужностей.

Оцінка ефективності інвестиційної діяльності ПРАТ «МХП» свідчить про його успішність та високу продуктивність вкладених ресурсів. Це відображається у збільшенні обсягів виробництва, зниженні собівартості продукції та підвищенні якості продукції, що створює сприятливу основу для збільшення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Такий успіх свідчить про правильність обраної стратегії інвестування та високий рівень компетентності управління інвестиційними проектами, що відображається в успішних результативних показниках підприємства.

Для підвищення ефективності інвестиційного процесу в умовах воєнного стану пропонується удосконалити систему управління інвестиційною діяльністю шляхом запровадження сучасних методів аналізу та оцінки ризиків, що дозволить вчасно виявляти потенційні загрози та мінімізувати їхній вплив на інвестиційні проекти. Важливим заходом є скорочення періоду окупності інвестицій через розробку та впровадження більш ефективних і швидко ліквідних проектів, що сприятиме підвищенню рентабельності інвестицій та зменшенню фінансових ризиків. Диверсифікація інвестиційної діяльності шляхом розширення спектра інвестиційних проектів та галузей, у які спрямовуються кошти, допоможе знизити ризики та підвищити стабільність доходів підприємства. Покращення системи моніторингу та контролю інвестиційних проектів через впровадження більш ефективних механізмів моніторингу та контролю за виконанням інвестиційних проектів забезпечить своєчасне виявлення та усунення відхилень від планових показників. Підвищення прозорості інвестиційної діяльності через забезпечення відкритості та прозорості в управлінні інвестиціями підвищить довіру з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін, сприяючи залученню додаткових ресурсів.

Досвід ПРАТ «МХП» може служити взірцем для інших аграрних підприємств. Вміння адаптуватися до змін зовнішнього середовища, ефективно управління інвестиціями та стратегічне планування дозволяють підприємству

залишатися конкурентоспроможним навіть у найскладніших умовах.

Отже можна зробити висновок, що управління інвестиційною діяльністю є важливою складовою успішного функціонування сільськогосподарських підприємств. Розробка та впровадження ефективних стратегій інвестування, що враховують специфіку галузі та зовнішні виклики, дозволяють досягати високих результатів та забезпечувати стабільний економічний розвиток. ПРАТ «МХП» демонструє, що навіть у найскладніших умовах правильний підхід до інвестиційної діяльності здатний забезпечити стабільний розвиток та економічне зростання, що є важливим для всієї аграрної галузі України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Степаненко А. О., Ніфатова О. М. Особливості управління інвестиційною діяльністю підприємства. 2016. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/5524> (дата звернення: 17.03.2024).
2. Тельменєв В. О. Удосконалення інвестиційною діяльністю виробничого підприємства. 2019. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/18823> (дата звернення: 05.05.2024).
3. Лузан Ю. Я. Відтворювальні процеси в агропромисловому комплексі України. *Економіка АПК*. 2010. № 5 (187). С. 39–44.
4. Крижанівська М., Степанова А. Концептуальні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-10> (дата звернення: 17.03.2024).
5. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Кондор, 2005. 406 с.
6. Підхомний О. М. Управління інвестиційними процесами на фінансових ринках : Навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Кондор, 2003. 184 с.
7. Присяжнюк Б. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 14(28). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14\(28\)-299-304](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14(28)-299-304) (дата звернення: 14.04.2024).
8. Офіційний сайт "МХП". URL: <https://mhp.com.ua/uk/nashi-brendy> (дата звернення: 14.04.2024).
9. У 2023 році МХП вийшов на прибуток у розмірі \$142 млн після збиткового 2022. *Latifundist.com*. URL: <https://latifundist.com/novosti/64424-u-2023-rotsi-mhp-vijshov-na-pributok-u-rozmiri-142-mln-pislya-zbitkovogo-2022> (дата звернення: 15.04.2024).

10. Інформація про МХП. *Forbes.ua*. URL: <https://forbes.ua/profile/mkhp-224> (дата звернення: 15.04.2024).
11. Річні звіти «МХП». *mhp.com.ua*. URL: <https://mhp.com.ua/en/mhp-se/for-investors> (дата звернення: 01.05.2024).
12. Коновальчук І. С., Ковальов В. Г. Особливості державного регулювання та підтримки аграрного сектору економіки України в умовах воєнного стану. *Таврійський науковий вісник. Серія: публічне управління та адміністрування*. 2023. № 5. С. 27–33. URL: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2023.5.3> (дата звернення: 14.05.2024).
13. Качула С. В., Моголівець Є. П. Напрями підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки України в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.29> (дата звернення: 14.05.2024).
14. Udovychenko S., Udovychenko Y. Monitoring of the activity of the agricultural sector of Ukraine and the Donetsk region in the conditions of martial law. *Black sea economic studies*. 2023. № 81. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.81-14> (дата звернення: 13.05.2024).
15. База даних ПАТ «Миронівський хлібопродукт». URL: <http://smida.gov.ua/db/participant/14307699> (дата звернення: 14.04.2024).
16. Лопатюк Р. І. Особливості фінансування сільськогосподарських підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 3 (118). С. 49–51.
17. Кожин Д. О. Управління джерелами фінансування підприємств. 2020. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12594> (дата звернення: 10.05.2024).
18. Вишивана Б. М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні. *Фінанси України*. 2004. № 10. С. 82–88.

19. Звонок А. О. Теоретичні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства . 2018.
URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9597> (дата звернення: 19.04.2024).
20. Полозова Т. В. Фактори впливу на інноваційно-інвестиційне середовище в Україні . 2019.
URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/9596> (дата звернення: 19.04.2024).
21. Серков В. І. Інновації та інвестиції: сутність і взаємозв'язок . 2016.
URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/27726> (дата звернення: 10.04.2024).
22. Хвесик Ю. М. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрної сфери. *Економіка АПК*. 2011. № 12 (206). С. 62–69.
23. Колесов С. В. Оцінка ефективності інноваційних проектів з позиції їх впливу на інноваційно-інвестиційний потенціал підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. № 7. С. 88–94.
24. Горюнова К. С. Проблеми залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. № 12 (103). С. 167–172.
25. Мовчанюк А. В., Дяченко М. І. Аграрний сектор України в умовах війни. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.32> (дата звернення: 10.05.2024).
26. Коденська М. Ю. Державна підтримка розвитку аграрного сектору економіки. *Економіка АПК*. 2013. № 6 (224), черв. С. 14–21.
27. Офіційний сайт агрохолдингу МХП. URL: <https://mhp.com.ua> (дата звернення: 09.05.2024)
28. Звіт сталого розвитку МХП 2021 року. URL: <https://mhp.com.ua> (дата звернення: 08.05.2024).
29. Методичні вказівки до написання бакалаврської кваліфікаційної

роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073«Менеджмент» факультету аграрного менеджменту НУБіП України / Т.О. Власенко, Т.В. Лобунець К.: НУБіП, 2023. 52 с.

30. Положення про бакалаврську кваліфікаційну роботу у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Київ: НУБіП, 2021. 48 с.